

בכם אלה פעמים

יסף אדני אלהיכם

עליכם

מגדל עזנו ירוץ צדיק ונשגב

מה כפור מודיעים

מגדל עז

ספא

לשמחת ידידי

ר' יהוסף נר"ו, עב"ג שירה תחזי

ירח העצרת יום הקהל

מגלה דברים
שכיסה עתיק יומין

יאשינו

יאמר אלהים לא פוב תיות האדם ואתם איז לעבר את האדמה

וכל עשר השדה פרס יאמח ואדם איז לעבר את האדמה

בביאור מעשה בראשית

א) הנישואין הם חלק מפרשת מעשה בראשית, כל מעשה בראשית הנה טוב מאד, אבל: לא טוב היות האדם לבדו, ואחרי שברא את האשה נאמר שוב הנה טוב מאד. ובספר תולדות אדם שוב הודגש החסרון של אדם אין לעבוד את האדמה, עד שעלה האד וצמחו הפירות. הרי שמעשה בראשית הושלם ע"י שהמציא בת זוג לאדם, והמציא לו דרך לגדל מזונו. ושני הדחפים הבסיסיים האלו משלימים את מעשה בראשית. שאחרי הבריאה האלהית, באים הגשם, והזיווג האנושי. ויש כאן תכנית א' של בריאה, ותכנית ב' של בריתות הנישואין והגשם.

ב) העולם נעשה מנקודה אחת, שנתפרדה פתאום לאין סוף חלקים, ונדמה כאילו פירוד זה הוא כילוי. אבל הבריאה היא שנוצרו חיבורים בין החלקים, והחיבורים האלו יש להם כח חיים. והחיבורים האלו עושים את הכל לאחד, כל הדברים הקיימים בעולם אינם אלא אחד, והפיצול רק למראה עינינו, וסוף הכל להתאחד לעינינו. חכם הרזים הוא הרואה אחדות הכל. והאדם שואף לראות את האחדות. אם לא להשיגה לכל הפחות בחזון. והוא ענין "המורכב השלם", שאין אדם יכול לתפוס אותו באופן ראשוני, בדוגמא גסה זה כמו מכשיר גדול שאי אפשר לראותו בסקירה אחת, לכן אפשר רק להקיף אותו מכיוונים שונים ולראות חלקים שונים, ועי"ז ליצור במח תיאוריה המדמה את ענין המכשיר, אבל אין תפיסה ישירה.

ג) כך לגבי מהות התורה והמציאות, איך הכל אחד. החיבור שבבריאה הוא מעשה בראשית, וכח החיים וההמשכיות שבו הוא מעשה מרכבה. לכל מושג מופשט (כגון נישואין) יש מהות אחת, ולהכל ביחד יש מהות אחת. אבל א"א לראות בסקירה

מגדל

עז

אחת את המהות. אפשר רק לגלות כל מיני קצוות של חוטים, שמן הדין היה להראות את כולם ביחד, אבל מכיון שאי אפשר, מהיכן שלא נתחיל זה יישמע כמו קצה של חוט. ואולי יהיה נשמע לא מובן ובלי קשר. ומטבעו יש בו קצת חיסרון. רק מי שיזכה להבין באמת את כל הקצוות, פתאום יראה בעיניו את המורכב השלם מאחוריו, ופניו לא ייראו. ואז יאמר: **ראיתי את ה' יושב על כסא**. אבל גם בזה כל אחד רואה תמונה אחרת, ורק חכם הרזים מצרף כל התמונות לאחדות.

ד' ג' בריתות הם אחד, ברית חוקות שמים וארץ, שהם בשביל ראשית. ואחריה ברית האדם ואשתו, וברית הגשם וקיץ וחורף לא ישבותו. וקדמונו ראו את ברית ה' בישראל, וברית הגשם בארץ, וברית האשה בבעלה, כשלשה ביטויים של אותה מציאות ואותן כחות. והמקובלים, כל מה שאחר הטבע הכניסו בסוד הזיווג. אבל מצד שני יש בכל זה מעין קליפה ומליצה לרעיונות מופשטים גרידא. ומבקש האמת ייקרע בין שני הצדדים הללו. ועל דא אפקוהו גדולים וטובים לרמב"ם מביט מדרשא, ולאחר מכן אפקום לאומרים להיפך. וטענת הרמב"ם שכל הדיבור ברוחניות הוא מליצות שכליות, היא כמו אכילה מעץ הדעת, **שאחרי שמבינים, מתביישים להישאר ערום ממנה**, וא"א לאחוז בהגשמה כל שהיא. והוא תמימת החכם שבמורה. כי באמת כל אחד משני הצדדים, אם נלך איתו עד הסוף יביא אותנו לפיצול אינסופי וכל החלקים מתפזרים לרוח (כגון ליבוביץ), או לחיבור אינסופי אשר אין בו שום טעם ושום מציאות (כגון משיחיות). וכל אחד צריך לעצור מבלי לדעת איך איפה ולמה.

ה) יראה לי שכשאמר ר' עקיבא ח"ו על שיר השירים לא נחלקו, לא הכחיש המאמר הזה שיש מחלוקת בשה"ש, והרי

תלמידיו קבעו שיר השירים מחלוקת (יש הבדל בגירסה בין מתני' עדויות פ"ג ובין סוג' דמגילה ז. אבל בכלהו איכא חד מתלמידי ר"ע שאמר שה"ש מחלוקת), אלא שסובר שאף אם היה איזה תלמיד שהרחיב המחלוקת גם על שה"ש, בראותו שהתירו להטיל ספק במעשי כנה"ג, אבל אין לייחס דעה זו לדעת ב"ש, דמשבשתא היא, ואין לשנותה משמא **דגמרא**. וכך חזי' טובא שדוחקים בריתות, אין הכוונה בהכרח שההוא לא ידע קרוא וכתוב, אלא דהתלמיד ששנאה שיבש והבין לא נכון ולכן יש לשנותה באופן מתוקן כמו שאמרו רבותיו של התלמיד הנ"ל.

ו) ולבאר דברי ר"ע בזה, נבאר ענין הפיצול, אחד מיסודות הבריאה **"על כן יעזב איש את אביו ואת אמו"**, והפיצול הוא על מנת להתחבר **"ודבק באשתו"**, ענין הפיצול הוא שינוי, כשהוא ילד הוא דבק באביו ובאמו, ומקבל השפעתם ודומה להם, אבל טבעו הוא שבגיל מסויים הוא משתנה, ואם אין זה קורה מאליו, מצוה לו לעשות זאת בעצמו, ולהתפצל מאביו, אבל אז הוא צריך לדבוק באשתו, ולא להפוך לאינדבידואלי. הוא מתחבר לחלק אחר של הטבע האלהי, והוא הצלע השנית, צלע שכבר היה מחובר בה ונפרדה ממנו. כי מאיש לוקחה זו, ואל איש תשוב. חיי האדם בעולם שהוא מחור אחר אבידה שלו, מטבעו תמיד מחפש הוא חיבור למקור.

ז) חוק ידוע בחוקי הטבע **שהפיצול הוא ערובה לקיום של כל דבר**, העולם עצמו משתנה, לרגע אחד נדמה כאילו השינוי הוא כאוטי ואין בו שיטה, ולרגע אחד נדמה שהוא מחזורי. כך או כך מי שאינו יכול להתפצל ולהשתנות לא ישרוד. ואין זה רק בטבע הדומם, אלא גם בטבע הצומח והחי, ובעיקר בתורת נפש האדם. כולא חד הוא. וגם זקנת האדם ומותו בטבע, הוא

בזמן בו אינו יכול להשתנות ולהתחלף, לא גופו ולא נפשו, ולכן אף שאין בגופו פגם, וכל איבריו שלמים, בלי התחלפות והשתנות מות ימות.

ח) כשם שחידקים שורדים את האנטיביוטיקה ע"י שהם מתפצלים, על כן יעזוב חידק את התא שממנו התחלק, ודבק בצורת קיום אחרת, וכך הוא מוצא את חייו. כך גם היצורים הגדולים יותר, היצורים הגדולים ביותר ביקום, הליותן, מתו משום שלא היו יכולים להשתנות, וברגע שהמציאות לא התאימה לגודל כ"כ גדול, הם פשוט מתו, ולא עזר להם כחם. וזה חלק ממעשה בראשית, רוצצת ראשי תנינים על המים. המים שאין בהם כח עצמי, והתנין חייו במים, ומ"מ המים הם יסוד השינוי, שאין להם צורה, ולכן התורה נמשלה למים, שקולטת צורה, והולכת למקום נמוך, חזקים מהתנין שאינו משתנה. וכך כל האומות הגדולות, שרהב שר שלהן, נתרוצצו על מי התורה וכבר אבדו. **ומחזור המים הוא מחזור החיים של התורה**, שמתאדה ושוב נקויית ומקבלת צורה.

ט) היסוד הראשון במהלך צבאי הוא הפיצול, ויעקב אבינו מפצל את מחנהו הקטן וקורא בהתרגשות **"כי במקלי עברתי את הירדן, ועתה הייתי לשתי מחנות"**, ניבא וידע מה ניבא, שעתיד זרעו להתחלק לשתי מחנות וזה יסוד קיומו, וכך למשל בית יוסף מחוסן מפני עשיו, ובית יהודה לא, ולולי פיצול זה לא היו עוברים את ימי השופטים אלא היו מתפוררים. וכך עד סוף כל הגולה, כמו שנבאר.

י) היקום בנוי מאיזון בין שני כחות, **הכח הגרעיני, והתפשטות המרחב**, כח אחד מחבר את החלקיקים בעוצמה שכמעט וא"א להתגבר עליה, וכח אחד מפזר את

מגדל

עז

העולם וגורם ליקום להתפשט. לפי דגם פרידמן היקום מתפזר, עד קצה גבול היכולת שלו, ואז הוא חייב בהכרח להמשיך ולהתכווץ עד שחזור לנקודה סינגולרית, ושוב מתפוצץ. זה הוא כח החיים של היקום, אין לו מסלול יציאה, הוא עוזב את המקום שבו נולד, ומתרחק ככל יכלתו, עד שהגומי מושך אותו חזרה בדיוק לאותו מקום. כאותו דג שלמה. וכאותה ירושלים, ואומתינו מלך והדיוט ומלך. והכל כמחזור המים.

י"א) התורה היא הטבע, פילוסוף אחד אמר אלהים הוא הטבע, וכבלעם נפתחה עינו האחת והשניה נשארה סגורה, וראה מראה, וראה כח החיות באופנים, אבל לא הבדיל בין התורה לבין נותנה. וחשב שהתורה היא האל, ולכן אמר הטבע הוא האל. והוא סוד "דעת בהמתו לא הוה ידע, דעת עליון הוה ידע"? בתמיהה כואבת, שהרי בלעם באמת ידע דעת עליון, ואעפ"כ עינו האחת נשארה סגורה, כי אכן הטבע הוא אלהי, והוא התורה. אבל אל מסתתר בשפירר חביון לא השיג. ואת הכסא לא ראה. כי הכסא שיש וקו ישר והתורה מים המתעגלים, וחשב שהשיש הוא ג"כ מים.

י"ב) חלק גדול מהתורה עוסק בשני הדחפים: מעגל גידול המזון, חיי הנישואין. ואמנם אנחנו מבינים ששיטת הנצרות וההודים, לדכא את הטבע לגמרי, אינה נכונה פרקטית, שהרי מתאימה למעטים. אבל אין זה העיקר, ידוע שכשרוצים להשיג שליטה בדבר, מערכת של חי או צומח או דומם, ככל שהשליטה ברובד יותר בסיסי, היא יותר מלאה. כמו ההבדל בין שליטה ברמת תכנה לרמת חומרה.

י"ג) הרעיון של שני הדחפים הם הלקיחה והנתינה, את האוכל האדם רוצה לקחת לעצמו, בת זוג הוא רוצה כדי לתת

מגדל

עץ

לה, כדי שיהיו לו ילדים לתת לעולם ולעמו, ולתת להם. האוכל הוא חיבור שמתחבר לעצמו ולוקח לעצמו, הבת זוג הוא הפיצול, שרוצה להתפצל ולתת. זו הנקודה שבה התורה שולטת על האדם, מה הוא לוקח ומה הוא נותן.

יד) ההבדל בין היקום לאדם, שהיקום כבר נשלט בידי התורה האלהית, מוטבע בו הכח להתפצל ולהתכווץ, להתחמם ולהתקרר, לקבל מים ולהצמיח. וכך גם המינים החיים, **מוטבע בהם הכח להתפצל** ולהתאים את עצמם לשינויי הדומם והצומח. והיקום הוא דוגמא לנו. ליתן את של מעשה בראשית של זה בזה. חוסר האיזון של היקום הקצין עד המבול, ושוב התכווץ ונכרתה ברית הקשת ועונות השנה. וכך החטא של האדם הקצין עד דור הפלגה, ושוב התכווץ ונכרתה ברית אברהם. ומעתה יש סדר ושיטה בדברים. אלפיים תהו הם כמו ימי הילדות שבודק עד היכן יכול לרוץ, ואלפיים תורה, הם ימי העבודה, צריך להשליט את השיטה הטבעית התוריית על האדם.

טו) גם בנוגע ליקום נאמר לאדם הראשון "תן דעתך שלא תחריב את עולמי", לזה צריך לתת את הדעת, להבין את הטבע ומהות הפיצול והחיבור וגבולותיו. אבל העולם עצמו מסתדר ללא האדם, יתוש קדמו לאדם והנה טוב מאד. כפי שמראה ברוס ליפטון, הפיצול של בעלי חיים אינו תאונה, אלא להיפך, הוא חלק ממה שמוטבע בחומר הגנטי. ההסתכלות על זה כתאונה מביאה לחוסר הבנה פטאלי שמחריב את העולם. כשאין מבדילים בין מה שבתכנית, וחושבים שהכל בהכרח וגם בחירת האדם לרעה היא בהכרח.

טז) השבוע שאלני שוב אדם מה סוד השואה, והשבתי לו שיש שתי דרכים לראות זאת: היטלר, אמר מראש שכשתהיה

מלחמה בהכרח הגזע החזק ישמיד את הגזע החלש. הרעיון של ההכרח נחוץ היה לו מאד, היטלר רצה משטר טוטליטרי, והוא הבין בחכמה רבה מראש, כי היחידים שלא יכנעו ושיש סיכוי שיוציאו את העבדים מממשלתו לחירות, יהיו היהודים, וזה נכון, גם אם יהודי אירופה היו מכשכשים לפניו בזנבם, יש בהם תהליך שבסופו של דבר היה מוליד משה רבינו שהיה אומר שלח את עמי ויעבדוני וקורע את הים. כי רק מי שיש לו זיעבדוני בעל כח חיים נצחי, בסופו של דבר יילחם בכל אדם אחר שרוצה שיעבדוהו. מה שהיטלר עשה, היה בסה"כ להקדים את המלחמה שהיתה באה בסוף בהכרח. הוא הבין שיש דינמיקה לדברים שצופה את העתיד, (והוא גם אמר לפני מותו שעכשיו תהיה מלחמה ארוכה וקרה בין הגוש המזרחי הקומוניסטי ובין ארה"ב). היטלר פעל בכח האינטואיציה והמיסטיקה, והוכיח שיש כח רב לדרך פעולה זו.

יו היטלר הלך בדרך של אבולוציוניסטים בני זמננו, שחושבים שאין גבול לפיצול, מה שמתבטא במשל השיכור של דוקינס ש"ט, שאומר שאם נשים שיכור ברחוב מסויים שיש בו בור, בסוף הערב הוא יהיה בהכרח בדיוק בבור, כי הוא יסתובב ויסתובב ויסתובב עד שיפול. ובמלים אחרות: בני אדם חושבים שיש בידם כח להחריב את העולם, וחושבים שאם יש בור של התחממות העולם יפול בו ברגע שהם יחפרו אותו. והוא משום שמניחים שיש הכרח, וגם אם לא רואים ולא מבינים את כל פרטי המנגנון, יום אחד ידעו מדוע יש הכרח, והראיה – שדברים קרו. כי אינם מוכנים לקבל שיש תכנית.

יח) היטלר ניפץ את המערביות, כי בעצם מה שכולם רוצים זה לנצח, אלא שהם שבויים בתוך גינונים צבועים. והיטלר שם לאל את הגינונים, הפעיל כח בכל מקום שאיפשר הטבע, **מגבלותיו היו מגבלות הטבע בלבד**, הפר חוזים היכן

מוגדל

עז

שאפשר, בלי שנוקק למסכת הצביעות שהשתמשו בה האחרים שלא אכפת היה להם שדם נשפך. משום שהוא הלך צעד אחד קדימה, ועשה את מה שכולם עשו בלי הברוטאליות. זו הסתכלות אחת על השואה ועל העולם: השואה היא ייצוג של הטבע בלי מסכות.

יט) ההסתכלות השניה היא, שהפיצול שבטבע הוא **מתוכנן**, הוא מוטבע בו מראש, הוא פוטנציאל בתוך המיץ, והפוטנציאל הזה מוגבל ומכוון. היהודים המירו את דתם, והשתנו כל מיני השתנויות, אבל בתוכם מוטבע גם החיבור, את השלב הזה היטלר לא ראה. ולכן חשב שיוכל להשמיד ולכלות את היהודים. זה ההבדל בין מה שבהכרח, בלי סיבה, סתם כך, הכרח קדמון, ובין מה שמתוכנן, וכלול בגוף החי. שכן חלק מהתכונות הטבעיות המניחות את היהודים כמנת זעמו של הסטרא אחרא, מניחות עוד גורמים ביניהם, המביאים לכך שלא יכלו בזעם.

כ) הטעות של משל השיכור, הוא שהשיכור מוגבל, אם אין תכנית, הוא יפול וירדם עוד לפני הבור, על הרצפה. היוזג של השיכור עם הבור **אינו בהכרח**, אא"כ הוא מתוכנן, אא"כ מישהו חישב את מדות הרחוב ואת כמות הסיבובים שיעשה השיכור, ובכל מקרה שאין מספיק מרחב הוא הביא מספיק סוגים של שיכורים, או העניק לשיכור יכולת לשכר תמיד בני אדם אחרים.

כא) השואה לא היתה הכרח, היא היתה צד אחד של המטבע. לישראל ניתנת אפשרות החיבור לתורה ולטבע, ותפיסת פרשת הבריאה ופרשת ברית האדם כאחת, ואפשרות הפיצול מהם, והפרדה בין הבריאה ובין ברית האדם. וככל שישראל מתרחקים מהם, הם מעירים את הצד השני של הטבע, את

הסטרא אחרא, יש שני צדדים. השנאה והפער הקיימים לישראל, הן עובדות קיימות, והן הסטרא אחרא, ומי שיתחבר לצד הנראה יפה שלהן, יעיר את הצד הזה. וכזוה קורה, הסטרא אחרא הוא השופט, כל שנתר מהצד הראשון הוא המנגנון שמונע כילוי גמור. שלפני פיזור גמור מושך להתכווצות, ולפני התכווצות גמורה מושך לפיזור.

כב) והענין הוא, שמהות החטא היא הדרישה מהטבע האלהי להאריך אף, אדם אכל מעץ הדעת והיה ראוי למות, באיזה זכות הוא דורש חיים? משום שאינו דורש רק בנבואה האומרת הנפש החוטאת היא תמות, אלא גם בתורה, האומרת **יעשה תשובה ויחיה**. אבל החיים ניתנים לו עוד לפני שעשה תשובה??

כג) ביאור הדבר, שמכיון שיכול לעשות תשובה ויחיה, הוא נכנס למצב חדש, שאפילו שאינו עושה תשובה, יש לו חיים של **"שמא יצא מזרעו פרידה טובה"**, ולכן אף שהוא עושה חטא ופוגע באחר ובבריאה אינו נענש בעולם הזה, ושום יד ממרום לא עוצרת אותו. ומזה עצמו נגזר שגם מי שיפגע בו, ויאכל מאותה גפן שעלתה ממצרים, גם הוא לא יענש, ושום יד לא תעצור אותו. וכח החיים מאפשר גם חטא, כמו שכח הקיום של העולם מאפשר גם תקופות של חוסר איזון, כי כח האיזון שב ומאזן. פצצת אטום אפשרית, כי אחרי כלות ההדף, הכח הגרעיני החזק שב ומתגבר ללכד את החלקים ול"ז.

כד) ולכן נפילת השיכור שהוא עם ישראל, לבור שהוא ההשמדה, **אינו בהכרח**, אלא נתון בתוך הפוטנציאל של המין. התנאים לקיום ישראל והעולם חושבו בדקדקנות, כמו שטח המגרש וכמות הסיבובים של השיכור. נפילת ישראל לבור

היא בפוטנציאל של יחסיהם עם העמים, ככל שהם בוחרים בהתרחקות מהברית, מוכרח הדבר בתנאים האלו שיפלו. וכך יארע עד שיהפוך אצלם לטבע שני, שאי אפשר להם להתרחק יותר מדי ממוקד הברית.

כה) ולכן הפיצול הוא חיינו וחיי כל מין, וזה הטבע המתקיים אם יכירו בו או לא, כמו שהתקיימו חוקי הטבע הידועים לנו אלפי שנים מבלי שהאדם ידע להגדירם. אבל סוד החיים הוא **הבנת גבולות הפיצול**. המחשבה שכשם שחידקים מתפצלים והם עמידים לאנטיביוטיקה, כך קוף יהפוך לאדם, או תתפתח "עליונות מוסרית", היא יסוד אי ההבנה של הטבע ושל הכפירה.

כו) וכך ממש במעשי האדם, גידול המזון וקשרו עם עזר כנגדו, סוד קיומו הוא הבנת גבולות הפיצול. השליטה של הטבע האלהי על האיש הישראלי, היא שליטה על האוכל ועל הנישואין. וזה עיקר התורה. וזה בדיוק ההיפך מדיכוי האוכל והנישואין, מה שגורם שחלק יבטלו לגמרי את הטבע, וחלק יבטלו לגמרי את הרוח, ואילו לנו הקדושה היא **נקודת ההצטלבות** בין חומר ורוח. והוא מקום בית המקדש, בו האוכל קדוש, והחטא מתקדש ע"י הקרבן ונהפך לזכות.

כז) התפקיד והמהות של עם ישראל הוא המשפחה היהודית, משום שהערך המצטבר הוא מה שמביא להמשכיות. אדם שהוא גאון גדול ויודע את כל הש"ס, לוקח איתו את הידע הזה לקבר, וכן אדם שחי במערה כל חייו לוקח את כחישותו לקבר. כי לא תרם לעורק החיים של העולם. החכמה היא לא להגיע לשאול חתחתית או לרקיע ולהישאר שמה, אלא למצוא דרך אמיתית ללכת ולבא משם וחזור חלילה, עולים ויורדים בו. הרעיון של דב קוטב הוא לא שיישארו דובים רק בקוטב, אלא שיישארו בתקופות קרה ויוכלו לחזור לעולם. הבסיס של הקיום הוא מה

שמצטבר להמשכיות. ולכן הפיצול הוא החיים, אבל פיצול שאין עמו המשכיות הוא מוות. וזה ענין ה' מזווג זיווגים, וגם אצל בע"ה, שכח ההמשכיות של החיים תלוי בתכנית המוטבעת בו ומביאה בחשבון את כל הפרטים, איך יצמח קיום העולם ע"י החיבורים ותהיה לחיבורים המשכיות תמיד.

(כח) ועל זה אמר רבי עקיבא, **חס וחלילה שנחלקו על שיר השירים**, פיצול בזה הוא בן מוות. כשם שהמחלוקת בין ב"ש לב"ה היא מחלוקת של דברי אלהים חיים, כי לשניהם יש קיום והמשכיות. ואילו המחלוקת בין פרושים לצדוקים היא מחלוקת בין חיים למוות, כי גישת הצדוקים היא פיצול שאין אחריו חיים, המתת רוח הכתובים, פרדה עקרה לא ילדה. ולכן אנו מעדיפים כוי מזור המוליד, מפרדה לבנה ואצילית שתיקח עמה את אצילותה לקבר. וכמו שכח החיים של הארץ יש לו גבול עד כמה יכול להתרחק ממנו, הריחוק הגדול ביותר הוא שהמתפצל נשאר באטמוספירה ונעשה לויין סובב, ואחרי שישתובב שנים רבות יפול שוב אל מקומו. אבל אם עבר את האטמוספירה הפיצול יהיה נצחי והוא יתרחק בכף הקלע עד אינסוף ואין מי שיעצרו. זה הוא פיצול של מוות שאין לו המשכיות. ומי כהחכם יודע איזה פיצול עדין לויין ויצא ממנו פרידה טובה אחרי שנים רבות, ואיזה פיצול של מוות.

(כט) וזה ההבדל בין ישראל לאומות, **שאצל האומות הטבע האלהי מטפל רק בסימפטומים**, ודורש מהם חיים הגונים כלפי חוץ, שיאכפו את ז' מצוות. אבל מה זה עושה לנפשות האנשים? שום דבר, זה חיצוני, וזה לא אכפת למנהל העולם. כי כל עוד הם שומרים על ז' מצוות, אין את הסימפטומים. ואם האנשים נשמדים, והאומות נעלמות, יבואו אחרים תחתיהם.

משל לנשיא מדינה שאינו משקיע בתיירים תקציב לחינוך, אלא רק דורש מהם התנהגות המתאימה לארצו.

ל) מה אכפת לנו שהאירופאים משמידים את עצמם? הלא יבואו אחרים תחתיהם לשבת יצרה. **אומות מושחתות נשמדות.** אנחנו מאמינים שצריכים שתהינה ז' מצוות נשמרות בכל מקום בעולם. אבל השליטה על שתי התכונות מיוחדת רק לנו. כי תפקידינו הוא להמשיך את אותם חיים שהתחילו אצל אבינו הראשון. ובוזה להיות למופת ביניהם, ואין ללמדם תורה, ואין טעם שיעשו להם שבת, רק עד שיבינו שאין תכלית כי אם בשינוי היסודי, שהוא קבלת הכל במילה וטבילה. הם תיירים בעולם באים והולכים, ואין להם את הזכות להיות אזרחים ומחברים לכח הנצחי שלו.

לא) וזה סוד הנישואין, קיום שתי בחינות יחדיו. האינדבידואל, משחרר עצמו מכל דעה קדומה, וממילא יוצר חיבור לכל מי שהוא כמוהו, ואינו מבדיל בין איש לאשה, בין סוגי בני אדם, כי **כולם מתאגדים ומתחברים בהשתחררות מכל מה שהם.** וזה החיבור היותר גדול, חיבור של משוחררים ומתערטלים. והם מאוגדים ומדובקים. ומכיון שאין שם שום פיצול, שהרי לא אכפת להם משום דבר באמת, סופם להישמד. כי ימשיכו כולם לאותו כיוון.

לב) הנישואין של האינדבידואל, הם נישואי שניים שוים, שכן כך הוא הטבע "לא טוב היות האדם לבדו" מתקיים בהם, אבל "עזר כנגדו" אינו מתקיים, אין שום הנגדה, אלא **שניהם באותה משבצת,** וההבדלים שבטבע מיטשטשים. ולכן יש כאלו שמרוב חרדה מתחננים בדומה להם, כי אינם רוצים להתחבר בשונה.

לג) הנישואין שהעולם מושתת עליהם, צריכים ראשית כל להכרה שאין הכל שוים, אין כאן מנגנון שפועל בהכרח עד שנרוץ השיכור אל הבור, יש דברים נסתרים במנגנון, וא"א לפענחו, אלא רק להכיר את תכונתו. הידיעה שיש חלק נסתר, ולכן נצמדים לחובה, היא יסוד הקיום של הנישואין.

לד) ולכן הנישואים מורכבים מגשמיות וקדושה, לא משום שיש מכנה משותף, אלא שהרעיון הוא להחזיק את הפיצול בידיים. התורה יושבת על המנגנון הכי בסיסי של האדם. הנישואין מחולקים לתקופות, כי זה המהות של הפיצול, יש שני סוגים של קשרים בין איש ואשה, ולכן יש שני סוגים של תקופות ביניהם. חיבור גדול יותר מדי אינו חיבור אמיתי ויביא פיצול גדול מדי.

לה) ולכן הפיל ה' תרדמה על האדם בשעת יצירת האשה, שלא תתגנה בעיניו. וכך נוצרת כל תקופה מחדש, ובזמן הזה מפיל תרדמה על גופו של אדם, שלא תתגנה בעיניו. וכך גם מעגל המצוות של האיש, מתעלה בחג, ושוב נשלח לביתו לעבוד, ושוב חוזר לבהמ"ק. וגם בחג עצמו, יו"ט ראשון מתעלה, ובחזה"מ נשלח, ובעצרת שוב נעצר ונתפס לעבודת ה'.

לו) וכך העולם בנוי מקיץ וחורף, כאשר הגשם והחורף מכונה בנביאים ובחז"ל כזיווג של הטבע. והנה האירופאים נמצאים במקום של חורף או אביב נצחי, וכך יחסם גם לענין הנישואין והטבע. והיהודים נמצאים במקום שיותר קרוב לקיץ או לבצורת נצחית, וכך יחסם גם לענין הנישואין והטבע. ושניהם יאים לאומות. ולכן האנגלים שחיים בחורף נצחי אינם מחוברים לטבע העולם, ואומרים ביתי הוא מבצרי, כי אין להם את התקופה בה נמצאים בחוץ במקום בבית.

לז) אבל ארץ ישראל לא כגן הירק היא, אדם הראשון גורש מגן עדן, אבל בעלי החיים לא גורשו באותה עת מגן עדן, כי מעיקרא באו שמה בתורת תיירים הבאים והולכים ולא בתורת אזרחים. הם נשמדו וראשם רוצץ על המים, ובאו אחרים תחתיהם. ורק אדם הראשון שיצא לעבודה בזיעת אפיו, הוא זה שהשאיר המשכיות שצריכה להמשיך את דרך התשובה וההבנה את טבע העולם האלהי.

לח) בני אדם הדומים לבעלי חיים, הם אלו שאינם מכירים בגבולות, בין אם מדובר באינדבידואל שלא מכיר בהגבלות ש"אחרים קבעו", וחי בחורף נצחי, ובין אם מדובר במי שנוקט בדרך ההודים ואינו חי את הנישואין בצורה טבעית ואנושית, וחי בבצורת נצחית, ומן המקדש לא יצא, הוא אינו מכיר את גבולות הקדושה. שני אלו סופם להישמד. זה יתפורר לכל רוח, וזה יתכווץ לתוך עצמו.

לט) והרי לעצם האמירה שמייחסים חלק מהתנאים לבית שמאי "שיר השירים אינו קודש", יש משמעות כפולה, שהרי אם אין הזיווג וקשר האהבה קשור בעומק הברית בין ישראל לה', ממילא הוא דברי חול שאמר שלמה, ויש להם משמעות של תאווה ורצון קיצוניים, של חורף נצחי. א"כ רצה האומר להגדיל גבולות הקדושה, אבל התברר לו ששלמה מלך כל הארץ נמצא מחוץ לגבולותיו, וא"כ סופו של האומר הזה ג"כ שאין המשכיות לשיטתו שכל תפיסה טבעית לנישואין היא רק חול. ולכן נראה שגם התנא שאמר שנחלקו על שה"ש, אינו מסכים שיש מקום לזה, אלא רק ציין את העובדה שהיו כאלו שאמרו כך, וגם ר"ע לא בא להכחיש המציאות, אלא רק לציין שאין אלו דברי אלהים חיים, אלא פיצול המביא מוות.

מ) ההבדל בין איש לאשה הוא לא רק טבע שונה, רוב ככל הדברים רצון האשה שונה מהגבר בכל פרט, הגישה האינדבידואלית, ענינה לטשטש את ההבדלים, ולרצות את אותו הדבר, שהרי המדע והתרבות הם אוניברסליים, ההבדלים לדעתם הם ענין של טעם, ויהיו פעם כך ופעם כך, והם ענין של אישיות ובחירה לא של טבע, אבל אין הבדלים בסיסיים. אין קשר בין הטבע לבין החיים.

מא) הגישה התוריית, היא עשה רצונך כרצונו כדי שיעשה רצונו כרצונך, וההגדרה של הנישואין הוא שכל אחד יעשה רצון השני במדת האפשר. ולא יטען שכל הרצון אחד. ולכן אצל מי שחי באופן אינדבידואלי, ברגע שאדם מגלה שהוא עושה רצון של אחר, הוא עוזב. משכוני נפשין אדמר/גברת למה ל? ואילו הגישה התוריית היא שהאושר הצפון לבני אדם הוא לעשות רצונו של אחר. שזה מהות האדם, שאינו עושה מה שנמשך אליו, אלא מה שהוא בוחר.

מב) האדם שחיי הנישואין שלו הם מה שהוא נמשך אליו, ושחיי היום יום שלו הוא מה שהוא נמשך אליו, צריך לבחור בדבר, כי טבעו לחפש חיבור ובחירה. ומה שהוא עושה (במקרה הטוב) זה לבחור בהגדלת גבולות המוסר או הקדושה, ונעשה קיצוני בסובלנות ובחיבוק שמחבק את כל באי עולם, או להיפך, קיצוני בשנאה וברצון להשליט את דעתו על כל באי עולם. שניהם תועבה ושניהם משמידים את עצמם. כי מתרחקים מהמרכז אל החלל.

מג) אמנם מי שחיוו האישיים וחיי הנישואין שלו, הם הם הבחירה בעשיית רצונו של אחר. לא יגיע לתאוה לבחור בהגדלת גבולות. ולכן כל תנועות הנוער ההרסניות היו של אנשים צעירים, שלא יודעים מה הם נישואין באמת. במקביל

לתרבויות הרסניות שמשמידות את עצמן, כי גם כשיש ביניהם נישואין לזמן מועט, אין אלו נישואין אמיתיים, בהם כל אחד נושא את השני. אלא כל אחד מחפש אשה שתהיה לו דמות אם, שהיא נותנת, ולא דמות אשה שהיא מקבלת. הפורש לאינדבידואליות, גם נישואיו הם בבחינת בא על אמו, ואין לו המשכיות, משקה שמן לזיתים, תיפח רוחיה דהה"ג.

מד) ואנחנו עם עמוסים, שנושאים רצונו של מקום, והוא נושא אותנו. האמרת ואמירך. וזה הוא הזיווג שדברו בו המקובלים, שכל מה שבא לעולם יש בו שתי בחינות, המפריד והמחבר, והכח האלהי הוא הדבק בין שני הכחות האלו, והוא שומר הברית, כשם שבטבע שומר על ברית הקשת, האומרת שמעתה חורף וקיץ לא ישובתו. והיפי שבערבוב הגשם והשמש הוא סימן שיש מישהו ששומר. כך בחיי האדם יש לשמור את המפריד והמחבר יחדיו, שזה הוא מילתא דשוויא לכולהו, שתופס ומלכד את כל העם באותו כח בסיסי, ולכן יש לו המשכיות.

מה) על כן, כמו שבני האדם במשך אלפי שנים ראו את העולם כסטאטי, ולא הבינו את כחות הטבע החזקים, המפריד והמחבר, ולכן לא יכלו להשתמש בטבע כמו שעושים בזמננו. כך בדיוק בני האדם בזמננו, רואים את כחות הטבע החזקים, אבל לא רואים את הדבק האלהי המאזן את המפריד והמחבר. ולכן עסוקים במיתוס של העולם הלא מאוזן, או זה שבעבר, או זה שהם חושבים שיהיה בעתיד, ועיקר תעמולתם היא ברצון לראות את חוסר האיזון מתוך האיזון. במקום לחפש את חוקי האיזון, שאינם יודעים על קיומם, ולדעתם אין כאן אלא ממים בעלמא. כי אין הם מכירים בסוד הזיווג, בת היתה לאברהם ובכל שמה. כי הזיווג הזה של אברהם עם שרה הוא הוליד את

הכל, ומלכים מחלציך יצאו, היא ספירת מלכות, הסובבת את הכל. וציווי התורה הם טבע גמור, שהם ההתנהגויות שטבען לשרוד אצל בני"א עד עולם. כי בן יסד המלך בטבע העולם.

מו) כשם שהתורה יושבת על האיזון בין הכח המפריד למחבר, כך גם חכמת החיים יושבת על אותו מקום, בפרשת דרכים. הראיה החד ממדית מתמקדת במה שמול העיניים ומשקיעה בו את האנרגיה, הראיה הרב ממדית יודעת שיש עוד צדדים רבים, שגם אם לא רואים אותם עכשיו, צריכים לתת מענה לכולם. והמענה נמצא בשמירה על המקום בו מתאזנים המפריד למחבר. ועל בן התורה מטבעה לא יכולה ולא רוצה להיות מותאמת לדור ספציפי. כי אינה שוכנת במח העולם אלא בגוף העולם. המח משועבד לגוף להמשך החיים. המח יכול להפליג ולהיות כמעט שכל נבדל, אבל הגוף מושך אותו חזרה, וכח החיים בגוף.

מו) וכך אי' בספר יצירה שכרת הקב"ה ברית עם האדם באמצע גופו, והוא כפשוטו נקיט ליה בכובסיה, שהאינדבידואל כורת ברית עם התרבות רק במוחו, ועי"ז משעבד כל הדחפים ומתרגם אותם כאילו הם אומנות, ערכים יחודיים, התכתבות עם הטבע, וכו', משום שאינו יודע היכן צריך לתפוס את האדם, ובעצם אינו תופס את האדם, אלא להיפך הטבע האנושי תופס את המוח עי"ז. ואילו ברית המילה היא ברית בל תופר, ברית הכאב, ברית השונות, ברית של תינוק בן יומו. והברית שמנסה המערבי לכרות לחבריו, היא ברית בתכנה לא בחומרה. ולכן החומרה חזקה ממנה, והברית אין לה קיום. דוגמא לדבר, האומה היפנית, שהאלימות והאטימות לחם חוקם מעולם, ובעקבות מלחה"ע ה-2 עשו שינוי גדול ובולט במהלך הלאום והינם שוחרי שלום. אבל כל זה אינו אלא במוח, מן הצואר ולמעלה, אבל הם גופם, עדיין כל הליכתם ארחם ורבעם

הוא אלימות משוקצת, אלא שכרגע הכל רק בילוי ושחוק. אבל יבא יום ומה שבמות יפרח הלאה, והם יחזרו להיות חיות טרף אכזריות. ואילו אצל ישראל הוא להיפך, שגם אם מוחם נמשך לדברי קינטורים, מהותם נמצאת בבסיס יותר עמוק, וברגע האמת הם אלו שימסרו עצמם בשביל הטוב.

מח) וכן ענין מעשה בראשית וזיווג ספירת מלכות עם טבע העולם, יש בו צד גשמי מאד וצד מופשט מאד, והקיצוניות לשני הצדדים, אין לה חיים, כי לא תתחבר במציאות ותתאדה ותיעלם. הדרך הוא לאחוז את פרשת הדרכים בו מצטלבים שניהם, ושם יראה הפיצול וגם החיבור. ולכן אין הבנה לחכמה זו בלי פריה ורביה, בלי דנפח מדיליה משהו, כמו שרואים שאין מושג של "מבינים בקבלה", אלא רק מקובלים או הוגים, אין סדרנים ומבארים ומסבירים (והמנסים לעשות כן בלי הבנה אין בהם אפילו בחינת אחוריים), אלא כל העושה זאת פרה ורבה מעצמו ונותן תורה חדשה מעצמו, כי אצל כל אחד נסגרים קצוות החוטים באופן אחר. וכיון שבא לכלל זה מתגלים לו חיבורים חדשים בין קצוות לא שערום אבותיו. הכלל כל שהוא בחינת פנים ולא אחוריים, נגלים לו עוד פנים. וכל שהוא בחינת דחוי מאחוריו, לא הבין באמת. והוא ממש כמו האטומים בתוך החומר, שכל הרואה אותם נגלים לו פנים ומציאות חדשה ומיקום חדש, ומי שרואה תמיד אותו דבר, לא ראה את גרעין החומר. כך בצפייה בחדרי מרכבה, נוהג עיקרון אי הוודאות.

מט) וזה למדנו מהאר"י, שעם כל התעצמותו בחכמה, הכיר בכך שיש ב' פאות, ולכן הרמב"ם הוא מהפאה השמאלית, שאינו מתאים לתורה זו, וגם האלשיך בא אליו ולא הסכים ללמדו, כי גם בזה יש את ענין הפיצול, שיש שהם מסד"ג ומבינים את החיבור דרך הציורים (ולזה התאים הרח"ו שהיה אלכימאי), ובעיניהם כולא חד, ויש שהם מסד"ג ומבינים דרך

המופשט והברור, ואצלם דרכים הרבה נפרדות. והאשה אינה מנמקת דבריה. ועל זה לא טוב היות האדם לבדו. אלא צריכים חיי ההלכה להיות פרים ורבים מתוך החיבור של שתי הגישות האלו. (ואמנם הצדדים מהופכים כל אחד לפי נקודת עמדתו, כי לפי הר"מ האר"י הוא מהפאה השמאלית, ופשוט, כי גם כאן יש היפוך הקוטב המגנטי הנעשה פעם בכמה דורות כדי לאזן את המשך כח החיים שבטבע).

ג) וענין הנשים, שאינן צריכות לרוב המצוות המעשיות, וכל עבודת המקדש שהיא סביב האכילה, וכן ענין האישות שונה אצלם מעיקרא. כי הציור הנפשי הוא עבודת העבודה אצלן. אבל גברי אין להם יציבות הציור הנפשי, כי הם יוצאים ובאים, וצריכים לחתום בבשרם את השליטה על הגשמי. וכן כל מצוותיהם חותמים את הדבר בבשרם, במציאות החגים והזמנים סביב מחזור המים. ולזה הגבר שהצליח לשלוח על הגשמי הוא כערך הצדיק אל המלאך. שהאשה שאין לה את הנטיה הגשמית הזו לא התנצחה בה, ובוה בא לה כאדם לפני החטא. והאיש האחד מאלף שנוצח את הנטיה הגשמית הוא במדרגה למעלה הימנה. וזה ניסוך המים שהוא תושבע"פ, שאין האדם רואה את מחזור המים לפניו מוחש כמו תושב"ב, וע"כ אנו טורחים ויורדים לתהום השילוח ושואבים בטהרה מים, ומחזירים אותם לתהום השיתין, ויודעים שיש להם כח חיים שאינו נראה לחזור ולצאת מן המעיין. מים חיים אל כלי. והצדוקים מכחישים את התושבע"פ, וסכים רגליהם במים אלו, חיבור לעצמם מיניה וביה. כי אינם מכירים בחיי נצח ובמחזור הכללי של כח החיים. רק משקים שמן לזיתים. ולית להו הרגו אין נהרגין, אלא הורגים את זה ואת זה, ומוציאים העין לזה ולזה. כי אין להם אלא מה שלנגד עיניהם. ולכן מסורת היא ביד צדוקים שלוקים בכפלים ויושבים בחשך בבי' עולמות.

נא) ולכן האיש והאשה משלימים זא"ז בעבודת ה', היכן שצריך התגברות על התפיסה הפשוטה, וצריכים לפענח מה רצון ה', זה בא ע"י התגברות ונציחה בתורה, ולפעמים ע"י התנתקות מן הציור הנפשי הראשון. והיכן שצריך התגברות על הרצון הפשוט, ולראות הציור הרוחני מאחורי המעשים, ולהתנתק מהגוף, זה בא ע"י הכח הפשוט של האשה להחזיק במופשט ובנעלם, ולא לשאוף למיידני. הנתונה של האיש היא מיידית, כי ברצונו נותן, הקבלה של האשה היא ע"י שמחזקת עצמה, כי אין הקבלה תלויה בה, היא רק מוכנה לקבל. והיא זו שחיה מתחלקים לתקופות.

נב) ומכיון שבדרך זו נוצרת הרבייה של ישראל, האיזון הזה מחזיק אותם בין פיצול לחיבור. יש לך מינים ששורדים מרוב קטנותם וריחוקם, שאין חפץ בהם לא לטרף ולא ללחום, ורוב המינים בעולם הם חידקים, ואחריהם חרקים. כי הם תיירים בעולם, ולית דודבא בר יומא. העולם רובו תיירים ומיעוטו אזרחים. תיירים אין קץ, ומלך החיות בסכנת הכחדה, אבל הוא המלך. וכך אצל בנ"א, יש אומות ששורדות מאין חפץ לא בהם ולא במקומם, וכל ענינם הוא ריבוי של קטנות. וישראל שורדים בכל מקום ובכל זמן, משום שהם יושבים על העיין, במקום פריה ורבייה, ומהותם פרה ורבה, מתפצלת ושוב מתחברת, כי אינה מתפצלת יותר מדי ולא מתחברת יותר מדי. לכן הם המעט מכל העמים, אבל הם ברוב מקומות וברוב זמנים. והם האזרחים בני איתן האזרחי. ומלכים מחלציהם יצאו. והם עומדים בשרשרת אצל הצמתות החשובות ולאורך ההתפתחויות בהיסטוריה. והחידקים חיים בשלוח בלי שינוי מאז ראש הימים.

נג וזה סוד מלחמת התורה, שהיא מלחמת החיים, שלא יתפצל ממנו נידח אשר אין בו חיים, ושלא יתקע עצמו יותר מדי בתוך מעין החיים, ויחשוב שחי לעולם אבל יצא מגדר אדם ונפטר מן המצוות. כשם שלא יאמר אדם אם הגוף צריך חמצן אעלה את רמת החמצן, או אם הגוף צריך לחץ דם אעלה את לחץ הדם. הדם הוא הנפש, והחמצן הוא הרוח, אבל עיקר ענינם הוא האיוון והכמות. כח החיים הוא להשכיל לנצל את היכולת שהתחום האפור בו יכול לחץ הדם והחמצן לעלות או לרדת יסבול ככל היותר והאפשר. תיקון העולם ועבודת האדם הוא לחבר בראשית פ"א (פרשת הבריאה) עם פ"ב (פרשת הברית והעבודה), שיהיה עבודת הברית של בראשית פ"ב טבעית וחיה לעולם כמו כח הטבע של פ"א. ובוה נחזור למציאות ג"ע המתוארת בפ"א.

נד) והוא ענין עיגולים ויושר, שהרי מהות העיגול הוא שהוא מתרחב ובר תנועה, ולכן כל גרמי השמים עגולים ואין מרובע במעשה בראשית, כי כל מעשה בראשית נוצר ע"י התנועה התמידית הנובעת מכח החי של החומר, והתנועה הזו מולידה תמיד צורת של עיגול, כי הנקודה מתרחבת לכל הצדדים בשוה, ואם התרחב לצד אחד יותר מדי התנועה והחיכוך פוגמים את היותה והדר לעיגוליה, ועיגולא רהיט ריבועא לא רהיט. אבל יש בעולם גם בחינת יושר, שהוא קו אלהי, שאין בו התרחבות ולא תנועה, מטה האלהים אשר מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, אבל אינו נראה לעיניים, רק ע"י צפייה במעשה בראשית רואים את מקומו ואיהו.

נה) ולכן פגימת הלבנה סמל לחטא ולעכירות, שכך דרך גופי השמים שמתנגש אחד בחברו ומתפוצץ וכל חלק ממנו נעשה כוכב לכת בפני עצמו או לויין, כל אחד לפי מדרגתו ומקומו.

ובעת הפיצול צורתו פגומה, אבל אח"כ כולם נעשים עגולים כי זה האיוון בין המשיכה הליכוד והדחיפה. וכך לבנה שלנו נוצרה מהתפוצצות כוכב גדול כחמה, וצורתה מעיקרא פגומה, ואף שעצמותה נעשה עגולה, הרי הצורה הנראית לנו סמל הפגימה. כי ראשיתה בפיצול ופירוד, ורק ביום שכולו אור ולא לילה לא תיראה שום קטנות של שום עצם.

נו) ולכן צדקו דברי הרמב"ם שמעשה בראשית הוא חכמת הטבע, כי הטבע הוא התורה, והבנת היחס בין העיגולים ליושר, הוא ראית האלוה בעינינו, לא פחות ממה שראתה שפחה על הים. ובדורות הקדמונים אשר היו קרובים לציור המופשט, היו צריכים לומר ענני שלא יאמרו מעשה כשפים הוא. אבל בדורינו יש לאל ידינו לצאת אל הממשי ולהגדיר את המתרחש, ובלבד שלא ניסחף לצד זה יותר מדי. ואחרי שאנו משתמשים בכלי האינדבידואל המגדיר את המציאות, אין לנו שאלה שמא מעשה כשפים הוא. אלא רואים בחוש את הקו ירוק המחולל כל העיגולים. האדמה היא כהה, והאור הבהיר מוליד הצומח שהוא ג"כ בהיר (כי ירוק הוא כינוי לצהוב ולירוק שלנו גם יחד). ושוב נעשית האדמה אדומה כדם, עד שפוקד אותה הגשם ושוב הוריקה והצמיחה, ושוב צוהבים פניה, ולא ישבותו.

נו) ועצם העובדה שכל התיאוריות הפיזיקליות, ככל שהן משתכללות יותר ויותר, וככל שהן חותרות לנקודה, הן מציעות בסיס מיסטי שנראה כמו קטע מכתבי האר"י, מוכיחה שכח החיים של ישראל מתחבר עם כל הכחות הנגלים בעולם ומתקרב יותר ויותר לגילוי הטבע האלהי. הפיצול והחיבור הוא כמו משפך הנפתח לרווחה ויכול לקלוט מעט, ושוב מתכווץ ומוציא כל מה שאינו יכול להכיל. ולכן מצד טבעו הוא

מוסיף והולך, וכל זה היה בפוטנציאל שלו והוגד לאביו מקץ הימים. והעד הנאמן שכבר ידעו קדמונו סוד העולם, הוא הלשון העברי, בזמן שכל באי עולם חשבו והבינו בשפת הסימנים, בה לכל פרט בעולם יש ציור, והחשיבה היא על אינסוף ציורים. חשבו קדמונו בהפשטה ובאחדות, ולא רק הרכבת כל המלים מכב' אותיות בלבד, אלא גם תכנון המלים עצמן, וחיבורי המושגים בשרשם המורים שהכל ביסודו אחד. וזה היסוד למדע המודרני, שהבין את האחדות ברמת הגשם. אחדות כל נפרד.

נח ומלכים מחלצין יצאו, וכי מה איכפת לו לאבינו מלכים של עוד אלף שנה אם יצאו מחלציו. אלא הכוונה למלכים שישמרו את כח החיים שלו. הודיעו הקב"ה שמעת שיכנס בברית מילה שהיא פרשת דרכים של גופו, וישב בפרשת דרכים של העולם שהיא א"י, הוא מחובר בזה לציר של ההתפתחות וההתקדמות. והמפותח יותר ישרוד, לא משום ההכרח הכפוי העיור, אלא משום שכך מתוכנן העולם וכך מתוכנן המגרש. ואברהם הוא צואר הבקבוק דרכו זורמת התפתחות העולם. וזה ענין ההליכה אחר ה', שאין ענינה רק מפחד עונש, אלא שכך נברא האדם שנפשו משתוקקת ללכת אחר הכח הגדול והחזק, ולהתחבר אל מה שמשאיר רושם היותר גדול במציאות. וקיום המצוות הוא הצטרפות אל הכח החזק והממשי ביותר.

נט ומכיון שאברהם יושב על ציר ההתפתחות, והוא זה שיהגו בו רוב באי עולם כמה אלפי שנים אחריו, והוא זה שבספרים שכתבו צאצאיו יונצחו הדברים. הרי בו וביושבים על אותו ציר תלוי הדבר, וכשם שמוצאים בדנ"א המיטוכונדרי עקבות של וירוס שהיה לפני דורות רבים, כך מוצאים בדנ"א של כח החיים של ישראל עקבות של מה שעשו במשך הדורות. בת היתה לו

לאברהם ובכל שמה. אם אחת לכולנו. היא חוה המיטוכונדרית שלנו.

ס) ולכן גם הנער, קודם שנושא אשה, מתחלקת הכרתו לב', לשמוע מוסר האב ולא לטוש תורת האם, כי היא אותה האם שבכל שמה, אל תבוז כי זקנה אמך, כנסת ישראל, שהיא האוחזת בציור המופשט של ישראל. אף שמצד האב אין הציור המופשט מספיק, כי הוא יכול להיראות שונה בכל מקום. ע"כ האב הוא המייסד ומוכיח, כמו הנביא, שרואה את הפגם ואומר כבני כושיים אתם לי אתה הוא עוכר ישראל. אבל האם היא המספקת את הציור בו נאחזים ואין נוטשים. והוא דוד מלך ישראל חי וקיים, צורת ישראל ואימה של מלכות. והוא פגימת הלבנה ומילויה, שהחיבור הבלתי פוסק בא ע"י תקופות, ודוקא ההרגל והקבע נמדד בחדשים ולא במעשים. וכך הוא הירח שמרוב קביעותו איתנו מראה פניו לתקופות. ואילו האב שהוא הנביא חיבורו הוא חיבור ואחריו פיצול ואינו חיבור קבוע, שמסתלק ובא, וכך הוא האב. והקבע נמדד במעשים ולא בחדשים. ולכן אינו צריך להיות תלוי בתקופות קבועות כהירח.

סא) וכל זה בימי הנערות, אבל כשחולף הזמן ויעזב את אביו ואת אמו, ודבק בחיבור חייו ומסתכל לאחור, מתחברים **בחינת אב ואם לאחדים**, ודא הוא רב המנונא סבא, סבא דמהימנותא, שכשמזקין נעשה רך כאב ואם דו פרצופין. שאף שלא כהתה עינו, לא יוכל עוד לצאת ולבא. ואין לו עוד פיצול וחיבור, אלא חיבור שאחר הפיצול. ועד שמתקרב לשלמותו מסתלק מהאי עלמא. וזה מה שאירע במרע"ה, שהיה אביהם של ישראל, והיה מתקרב לעמו ומתפצל מהם, עד שנתחבר עמם חיבור גמור לעת זקנתו ואיהו רעיא מהימנא. ויהושע בחינת אם ובחינת לבנה. שלא ימיש לעולם, ואורו כאור הלבנה החוזר מאור החמה דאיהו משה, ותורתו חמר חיורין עתיק.

מופתי משה היו לקרוע ולפצל להניס ולמגר להוציא ולהציל. ומופתי יהושע היו לעצור המאורות אצלו ולחברם להאיר על חיבור ישראל לארצו. ומה שעשה יהושע הוא שיהיה מעתה חיבור נצחי לארץ. אבל משה הוא המוציא והגואל המפוצץ הרים, ובכל דור צריך לשוב ולהציל את ישראל. בא והולך.

סב) ולכן כל אדם רואה בתורה בחינת אביו ובחינת אמו. וכל כך הוטבעה בעולם שאפילו לומד רק מתוך הכתב בן הוא. אבל אחרי שמתגבר ומתחבר אליה שנים הרבה, רואה בה בחינת אשתו **איילת אהבים ויעלת חן**. שהתורה שבמוחו היא תורת האיש, והתורה שלומד מן הספר, גוף התורה, מקבלת חדושו והשגותיו. עם תורתו בקרבם.

סג) על כן לימוד תורה הוא החיבור אל מקור החובה. והוא היפך טבעו של אדם מערבי, כשרואה ארי ולביאה נזקקים זה לזה, אינו מטיל כסותו ביניהם, אלא בורח. וכך טבע בעלי השכלה במערב, לברוח מלעסוק בנקודת החיבור והזיווג, במקום בו א"א להבין בדרך תפיסת כל גוף בפני עצמו. וככל שבורח מנקודת החיבור והקושי, בין גוף לנפש, בין דבר אלוה למעשה אדם, מרבה דברים על כל גוף לעצמו עד שנדמה לו שמכיר אותו. והאמת **כל שאינו מכיר גוף כשהוא מתחבר לאחר אינו מכירו באמת**. ולכן מתעקשים כ"כ שלא לחבר בין טבע של אשה למעשיה, או בין טבע של איש למעשיו, בין דעה מדעית כמו אבולוציה לעמדה מוסרית, בין שמאל לניהיליזם, וכו'. מתעקשים על הפרדה מלאכותית.

סד) ולכן הגם שידברו עד אין קץ על מוסר ופרטיו, כל שבורחים מהנקודה של מקור המוסר, אינם מכירים באמת את המוסר. וכך גם בנושא מוצא החיים, ומהות האנרגיה בעולם, ידברו על התופעות הנחקרות והנמדדות, אבל לא על הזיווג והחיבור ויום

הולדת אותם. לא כן ישראל, בצלו חמדתי וישבתי, על פרשת דרכים בנה בנו בית זבול לה, ויעבדוהו ויכרתו עמו ברית כאדם זה שכורת ברית לאשתו.

סה) וההפרדה יסוד חשוב בתרבות המערבית, לא אכפת לו להכיר בדת ובמסורת, אבל לא מוכן שהרב הוא יקבע מה צריך לעשות. הוא רוצה לעשות מצוות, אבל בדרך שלו. אינו מוכן להכיר באבניים עליהן נולדות החובות. וכך בורח מכל חובה, מכיר בצורך של ערכים שונים, אבל מפרש אותם בדרך. כך שהפיצול מרחיק אותו מהמקור עד הישמדו. הוא מודה שיש אל, אבל לא מודה שהוא שוכן בבית הזה או שמישהו יודע רצונו. ובעצם לעולם לא יודה ששוכן בשום בית.

סו) וממילא צדק רבי כתב תמים מתקו, ששלילת ההגשמה חסרון היא, והוא משום שהאוכל מעץ הדעת הפילוסופי, לא יוכל לומר על הרוחניות כלום, וכל השכלתו והשגתו היא שלילת תכונות ממנה. וגם הרעיון של שכל נבדל בסופו של דבר הוא נתפס אצלינו כשכל נבדל נברא שלנו, ובע"כ שגם את זה צריכים לשלול. רק הכרה באמתת הענין שהבורא עכ"פ יש לו שכל אשר אינו שכל ואינו שלילת שכל. וא"כ קרוב הדבר לאי הכרה כלל בבורא. ולפני היגלות הפרי הזה של ההגדרות והלוגיקה, ידעו כל עמנו את דברי הנביאים וחז"ל על ממשות ה' וענינו.

סז) לכן גם אחרי האכילה, יש לומר שיש מציאות מורכבת רוחנית, שאין לנו שום השגה בה, וברור שאינה בשר ולא דם, וצפופה חכמים בחדרי לבבם, אבל אין להכחיש קיומה או סעיפיה. כי מה שאינך יכול לאמת אינך יכול לשלול, ואין לנו שום השגה לוגית במציאות בלתי גשמית, לא מה היא כן, וממילא בהכרח ג"כ לא מה היא לא. אבל ההשגה

הלוגית אינה סוף דבר. הלב מבין והעין צופה, ואם אינו יכול ללמד לאחרים מה בכך.

סח) ההגשמה ואי ההגשמה, אם תוקע בה עצמו יותר מדי, שתייהן דעות נפסדות, כל הנברא בעולם יש בו כח פנימי, והכח מביאו אל התנועה. והתנועה המוגבלת בתוך התחום הראוי לפירוד ולחיבור, ראוי לה שתהיה גם בין שתי הקצוות הללו. לראות בחזון את הצורות הרוחניות, ולהיפרד מהן בהבנה שכלית, והפרי הנולד מהתנועה הזו, הוא **הפרי שיש לו המשכיות** וממנו יגיע ליום שיהפך הטבע האלהי שפה ברורה אל עמים.

סט) וזה ענין אשה שנלקחה מן הצלע, וכתוב אחד אומר דו פרצופין זכר ונקבה בראם. שמקור האשה, היא המקום אליו שבה ללכת. ושתי הבחינות אמת, כמו שיש פשט ודרש, גם שני הרבדים נכונים במציאות וכך היו. **הצלע הוא מקום שאינו חשוב כלל בגוף**, ויש לאדם הרבה צלעות, כשם שלמלך יש הרבה נשים. ואילו אחור וקדם צרתני, היא גוף נפרד לחלוטין שאינו רואה לעולם את חברו. כך גם נפש האשה מתרוצצת מהיות טפלה לגמרי ורוצה שישאנה כנשוא האומן, ומהיות נפרדת לגמרי. והחיבור צריך להיות מורכב משניהם יחדיו. וכך היא המציאות, כמו החתול של הייזנברג.

ע) א"כ שיר השירים קדש קדשים, מפני שהוא פרשת דרכים, מקום ההצטלבות, דוקא משום שיש בו גם ענין אהבה גשמית, וגם הברית הרוחנית. **שאם היה רק משל היה רק קדש**, כמו כל הכתובים קדש, אבל כיון שאינו משל, אלא תיאור שתי הבריתות, הברית הגשמית והברית הרוחנית. שכל אחת מהן יש לה פן גשמי ופן רוחני, גם הברית עם ה' וגם הברית עם האשה.

מגדל

ע"ז

הוא קדש קדשים, שעומד במקום החיבור, כמו קדש הקדשים עצמו שעומד במקום החיבור שממנו הושתת העולם, ולשם עיני כל העולם נשואות. והברית היא בהנחת הארון והכרובים על אבן שממנה הושתת העולם ומלובן עפרה נברא האדם, והנשבע נשבע בארון ובכרובים, כד"א שים ירך תחת ירכי. ולכן ארון אינו מן המדה, והבן. והשבועה היא המשכת האמת האחת על כל דבר שהוא ג"כ אמיתי ונגזר מאותו כח החיים. ואין לך תענוג גדול בעולם, ממי שעוצם עיניו ורואה איך דברי חכמים קדמונים והדברים שאנו משיגים בשכלינו מתחברים לאחדים על הדרך המזגי לא שכוניי, ונשבע שרואה את השכינה שרויה על כל השגתו, העבודה שכן הוא, ובזה מתאחדת המציאות מראש ועד סוף, ודומה כמי שצופה ומבין מסוף העולם ועד סופו.

והנה טוב מאד

*
**

יהוסף על ידי ר' יהוסף ועל שירתו אלף שירות כהנה ויפרח כגן רעו'

אז הרחמי' הוא ירחם עם עמוס' ויגער

בילר הר' מן הנשואי' וימל'

משאלותי' במד' טובה

ישוע' ורחמי'

חזק

מאמר הקשת

הנה כל סעיף צריך ביאור עמוק ורחב

אך בענין הקשת כבר נדפס בתוך "לשון חכמים" פרק ט, הצגתי הנה למען ישמע חכם ויהוסף לקח:

ט. הקשת

ואמר רבי אלעזר כל המסתכל בערוה (רש"י פי' בא"א, ומהר"ל פי' בערוה של עצמו) קשתו ננערת שנאמר (חבקוק ג') עריה תעור קשתך (סנהדרין צב.).

כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם מאי היא רבי אבא אמר זה המסתכל בקשת רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר. מסתכל בקשת דכתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה'... המסתכל בקשת עיניו כהות (חגיגה טז.).

ותשב באיתן קשתו א"ר יוחנן משום ר' מאיר ששבה קשתו לאיתנו (סוטה לו:)

הרי הקשת משמשת כאן לשלש מונחים: אבר ההולדה, הקשת הנראית בשמים, כמראה קשת של מעשה מרכבה. וצריך ביאור מה הקשר ביניהם, ומה התכוונו בדברם על הקשת, ובאיסור הזה, ובדברים הכרוכים בו.

ולבאר כוונת חכמים כפי הנלע"ד, יש להקדים ענין נכבד, שיחס חכמים ללשון אינו כפי הגישה הפשוטה שלנו ללשון המודרנית.

שאינה אלא כלי להעביר את רצון הכותב, וההבדלים בין הלשונות והמלים הוא איך הכי נח להבין, אבל אין משמעות עצמית לכלי. ואם לשני חפצים יש שם דומה אין לזה משמעות.

וכך גם לגבי החפצים והברואים בעולם, אין אנו מבדילים ביניהם אלא לפי הצורך, לקשת שיורים בה חיצים, אין משמעות עצמית, אלא היא עוד חפץ שמורכב מענף של עץ ומיתר של חבל, וכן על זה הדרך הרבה כלים שאנשים יוצרים. החפצים והברואים מורכבים מאטומים בצורות שונות, ולכל צורה יש שימוש אחר או תועלת או נזק לפי הענין.

אבל בעיני חז"ל אין ההתחלה האטומים אלא הרעיונות, דהיינו שהעולם נברא על פי תכנית, והמצואות האמיתית היא הרעיונות שהם חלק מהתכנית הזו, והחפצים או הברואים או ההתנהגויות שלנו משוייכים לפי סוגי הרעיונות המופשטים. כך למשל אם יש קשר בין הקשת היורה חצים במלחמה ובין הקשת בענן, אין זה סתם מין מקרה ששניהם בצורת חצי עיגול, כמו עוד הרבה חפצים שצורתם כחצי עיגול, אלא להיפך, שניהם ביטוי של רעיון אחד, וההבדל במציאות בין הקשת במלחמה ובין הקשת בשמים הוא משני. ההבדלים המשניים נוצרים ע"י האטומים וכדו', אבל הרעיונות מאחדים את המציאויות השונות בעולם¹.

¹ לתורת האידיאות האפלטונית יש איזה דמיון לשיטת חז"ל בזה, אבל היווני דיבר רק על ההגדרה המופשטת של הדברים, שבעיקרון לכל דבר יש אידיאה. אבל לא חי כך את המושגים הרוחניים. ואצל חכמים הוא להיפך, כך חיו והבינו מעיקרא את לשון התורה והנביאים, ולא נדרשו אפילו להגדיר את הרעיון של אידאות. הגם שמצאנו בדבריהם שר של אומה, שר של ים, וכדו'.

בזמננו מחזיק ברעות דומות להשקפה המובעת למעלה, הפיסיקאי ד"ר אלון רטר, בפתיחה לאחד ממאמריו הוא כותב: "מאמר זה מציג תפיסת עולם אבסורדית, הטוענת שהמדען הצופה אינו נפרד מהיקום. מוצגת הקבלה מדהימה בין בני אדם והתנהגויות אנושיות לבין עצמים ותופעות אסטרונומיות. דמיון מפתיע זה מתבטא גם בהתפלגויות ובמספרים, והוא בעל מובהקות סטטיסטית גבוהה מ-99.9% מועלית הטענה ההזויה, שעל סמך התנהגויות אנושיות ניתן לנבא תופעות אסטרונומיות. התפיסה והתוצאות המובאים במחקרים אלו הם כל כך מוזרים, עד כדי כך שהמדע

ובענינים אלו סמכו חכמים גם על הענין המופשט וגם על הלשון, ולכן מה שיכול להיראות לבן זמננו כמשחקי מלים בעלמא, נראה לחז"ל ולמקובלים להיפך, שהקשר המופשט והלשוני הוא איחוד, וההבדלים במציאות הוא משחק העולם השפל בעלמא.

ומכל דרשות חכמים על הקשת נראה שאיחדו בין הקשת מעשה ידי האדם שבה הוא יורה, ובין אבר ההולדה שיורה כחץ וקראוהו קשת, ובין הקשת שבענן שממנו נורה הגשם, ועד בחינת כדמות הקשת שבענן שהוא מעשה מרכבה. לא בתור לשון נופל על לשון וכדו', אלא שענינם אחד ומשתלשלים זה מזה, וההבדל במציאות משני, והדמיון בצורה החיצונית הוא סימן לאחדותם.

איסור הסתכלות בקשת עמום הוא, וכבר נשאל הרא"ש (מובא בב"י או"ח רכט בשם אבודרהם, וכן הוא בארחות חיים) הרי תקנו חכמים ברכה לרואה את הקשת, והשיב שהאיסור דרך עיון והבטה, והגר"א שם כתב שאסור "רק בעיון הרבה", ותשובת הרא"ש עצמה נדפסה בס' תורת חסידים הראשונים (צ"י לה בקובץ אור ישראל יט' תשס"ו עמ' קכו) ושם כתב שהאיסור הוא: "כשמביט בכיוון זמן ארוך למה הוא דומה ולמי ידמהו ואשוה". ואינו מובן, בשלמא באיסור הסתכלות באשה החילוק בין הסתכלות בעלמא ובין עיון מובן וברור, אבל בקשת אין מה לעיין, ויכול להסתכל בה זמן מועט או זמן מרובה (והרי גם אם אשה נמצאת מולו זמן מרובה, אבל

מסרב לקבלם, ועד כה הוא חסם אותם לחלוטין. תחזית אחת של המודל כבר התגשמה, וכמו מהפכות מדעיות קודמות בעבר, הזמן כנראה יעשה את שלו בעניין זה".

למרות שמבחינה מדעית הדברים נשמעים הזויים ואבסורדיים, כפי שהוא מגדיר בעצמו את דבריו, מדובר באיש מדע מוערך בעל פרסומים רבים בבמות המדעיות המכובדות ביותר, המוביל פרויקטי מחקר בתחומי פיזיקה נסיונית. אין כוונה לומר שאנו צריכים לקבל את דבריו, או בכלל להתייחס אליהם. ואף לא ברור שכיוון בדבריו לדעת חכמים או להשקפתם הכללית או הפרטית. אלא רק להדגים שחשיבה כזו יכולה להיות מנוסחת גם בכלים מודרניים, להקל על המעיין. ראה גם בספר 'את אשר ישנו ואשר איננו' לר' מיכאל אברהם עמ' 191 ואילך.

אינו מעיין בה במחשבתו, אלא רק רואה מציאותה אין איסור), אבל מה ענין 'למי ידמהו ואשוה'??

ובגמ' תלו הדבר בכך שבמעשה מרכבה דימה התגלות ה' גם לקשת, ובוזהר ח"ג פד. "תא חזי אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בקשת בגין דאיהו חזיו דדיוקנא עילאה". אבל לא ביארו מקור האיסור הזה וענינו. כידוע לא יראני האדם וחי, אבל מהיכן נולד האיסור להסתכל על צורה שדומה לה שנראה במעשה מרכבה, ובהתבוננות דייקא?

ויש שלכן הוציא האיסור מפשטו, כגון המאירי חגיגה יא: שכ': "זה המסתכל בקשת ר"ל הנכנס במחקר הרמוז במקרא שנוצר בו ענין הקשת האמור עליו הוא מראה דמות כבוד ה'", דהיינו שעוסק במעשה מרכבה. ויש לו על מה שיסמוך, שהרי לשון זו כל המסתכל וכו' רתוי לו שלא בא לעולם, הוא לשון המשנה שם על המסתכל מה למעלה מה למטה וכו', והענין אחד.

ועי' תורי"ד חגיגה שם שפ"י שהדימוי כמראה הקשת וכו' למרכבה, הוא "שאיין אדם יכול לכוין מראה הקשת מהו, שבמקום שנראה לו אדם נראה לו ירוק וכל מיני מראות ואינך יכול לכוין בו מראה ברור", ואינו אלא כינוי לכך שאי אפשר לעמוד ולהבין.

ומן המקובלים יש שפירשו המסתכל בקשת, היינו באבר ההולדה, וכבר במדרש חיצוני איתמר: "היה שואל עליו ואמרו לו עד כאן הורשית, זהו מראה הקשת אשר יהיה בענן. חזרו חכמים על אביו ומצאו שמעולם לא ראה צורת אדם רשע ולא נסתכל בקשת בריתו, ולא הוריד ידו מטיבורו ולמטה", (אוצר מדרשים עמ' 87).

וידוע שלא רק האדם יש בו בחינת עולם קטן (תנחומא פקודי ג), אלא גם העולם יש בו בחינת אדם גדול, ונרמז בדחז"ל בכ"מ, ועי"ז בנוי ספד"צ, והמקובלים האריכו בו. ולכן היה ברור לחכמים שכך

ההולדה והריבוי שבאדם, הוא אחד עם כח ההולדה והריבוי שבעולם, אלא שכל אחד בספירה אחרת, ובספירה מעליהם הוא כח הריבוי של השפע האלהי הנותן חיים לעולם. וזה נראה חלק מהכוונה בתפלה דר' יהושע: הושע ה' את עמך ישראל בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך, נראה שירידת השפע והפרנסה (שזה ענין התפלות קצרות דשם) נקרא עיבור.

וכח הריבוי וההולדה שבעולם הוא כנודע הגשם, ועל מתני' דירידת הגשמים נקראת רביעה ראשונה, אמרו "מאי לשון רביעה? דבר שרובע את הקרקע, כדרב יהודה דאמר רב יהודה מיטרא בעלה דארעא הוא שנאמר כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה" (תענית ו:). ולכן תמיד הארץ בחינת נוקבא כלפי השמים, וגם את האשה כינו קרקע עולם. והקרקע שלא הולידה והצמיחה עדיין נקראת קרקע בתולה, ואילו השדה הצריכה השקיה תדיר היא שדה הבעל. ואברי ההנקה נקראו שדיים.²

והקשת היא בענן, מקום הולדת הגשמים (הגשם יכול להביא ברכה וגם קללה, ולכן דומה גם לחץ הנורה, וקראוהו "יורה"), ע"כ היא ענין אחד עם אבר ההתרבות. וגם מעשה מרכבה, שלפי המקובלים

² עי' להגור"א בלקוטים על ספר יצירה אות ח "כי השמיים עגולים והארץ מרובע עגולא רהיט רבועא לא רהיט", (ר"ל העגול מסתובב והמרובע לא, ועי' עליות אליהו אות פב' מפ' התקו"ז דהארץ מרובע), והוא לפמ"ש בפ' ספר יצירה שהאמת דגלגל קבוע ומזלות חוזרים. ואפשר שנאות לארץ כינוי מרובע מאותו טעם שנקראים הגשמים רביעה, וגם ענין רבועא לא רהיט אפשר שהוא לשון רביעה, כמו אריא דרביע. והשמים עגולים משום שהארץ אינה אלא חפץ קבוע באמצע (אין חשיבות כ"כ לצורה ההנדסית של החפץ, וגם בכדוה"א יש ד' רוחות), והשמים הם כל העיגול הגדול המלא בגרמי שמים שכולם סובבים והולכים (ואין זה תלוי בשאלה הפיזיקלית מי נע ומי עומד. אלא ענין המרובע הוא החפץ האחד המונח, והעיגול הוא הרבים הסובבים מכל צדדיו). וכך גם היחס בין זכר לנקבה, שלכן נקראת הנקבה קרקע עולם שהפעולה נעשית ע"י הזכר, וגם באופן כללי היא יושבת הבית והוא המביא השפע אל הבית, והיא המקבלת. ובאליה רבה למקואות א ז כ' שהעולם נברא בעגול וב' מרובעים, ולכאורה הכונה לארץ ולירח שעומדים בתוון, ושאר היקום בעגול מסביבם, וגם הירח שנראה עגול נקרא מרובע מטעם הנ"ל.

הוא תורת האצילות³, מוגדר ג"כ כזיווג, ולכן מתאים להיראות כקשת שבתוך הענן, שמוריד השפע הרוחני לעולם. וירידת השפע

³ וגם הרמב"ם פ"י כעין זה שהשפע דרך הגלגלים, אלא שהמקובלים העמיקו יותר וביארו עניני הספירות, אבל ברובד החיצוני הגלגלים הם כדרך הספירות, ואין כאן דרכים נפרדות. ומה שחשבו שלדעתו גם המרכבה הוא חכמת הטבע בלבד, כבר הליץ בעדו הרשב"א, במכתבו שבמנחת קנאות וכתב: "בשנת חמשת אלפים וחמשים ליצירה קמו שנית מקצת מהצרפתים לעורר על מורה הנבוכים.. **חורנו פעמים רבות על כל דברי הספר שהוא ודקדקונום לפי דעתנו, ולא מצאנו בהם אפילו דבה אחת מכל הדבות שמוציאין עליו, וכל מה שאומרים אין לו שורש וענף, ואין להם על מה שיסמוכו, הספר שהוא היה בידינו בלשון המחברו ובחננו דבריהם אם כנים הם. יודע כי רוב מה שכתב באותו הספר כבר קדמוהו רבנו, אלא שהם דברו בסתום והוא דיבר במפורש.. אחד הוא מוחזק ברב גדול, והי' מהקצינים, והי' מדבר תועה על רבנו ז"ל בהרחיקו מה שהרחיק מהדברים הגשמיים, (-מהגשמות).. והגיע לגבורת וגם שיבה וזקה בו ולא ידע את ה'.. ואני אמרתי עליו אל תחשוב כי כאנוש ירבה שכלו לרב שניו אמנם דע כי יש לעול יתרון עלי זקן בו זקה שיבה ולא ידע.. אבל בדבר אחד יצא מפיו צדקה כי אמר שאינו מצטרך לספ' מורה נבוכים, כי אינו נבוך בתורה, ומי יתן ויתנהגו כזה המנהג כל הדומים לו ולא יזכרוהו ולא ישאו שמו על שפתם כי זה טוב להם".**

העתקתי אף שאני מסתפק אם יצא מפי הרשב"א לפי ששם בין הדברים משיב בבת שחוק על טענת הראב"ד בהשגתו על הר"מ בענין הגשמות, וכתב גדולים וטובים ממנו אולי גדולי קומה ובריאי בשר היו ממנו, ואין זה דרך הרשב"א, א"כ נאמר שלגדול וצורך השעה שהיו שהלעיו ברמב"ם, הוצרך לכתוב כך על הראב"ד אשר כמלאך ה' נחשב בעיני הראשונים, פן ימשכו אחרי לשונותיו החריפים נגד הרמב"ם (עי' גם ברא"ש ערובין כ"ו"ב).

אבל בעיקר הדבר להתנגד לביטול ד' הרמב"ם כאילו יש בהם פגם, הסכימו הקדמונים, ורשב"א בס' הזכרון כ': "רבים בחסרון דעתם בספריו היו כמורדי אור.. ואורח סקל למרכבת ישעיהו ויחזקאל.. **כללו של דבר נראה כי נכנס בפרדס**", ואת המתנגדים תיאר מהר"ם אלשקאר (בתשובה קי' המיוסדת נגד מחבר ס' נגד המו"נ): "סוד התורה והאמונה ושרש המדע והתבונה עמוד התורה כו' האדם אשר שמו אותו המורים **מטרה לחצי הסכלים**", וגזר על הספר המתקיפו שריפה.

ומתורתו למדו מעשה מרכבה ראשונים וגם אחרונים, הרד"ק ביחזקאל כבואו לפרש מעשה מרכבה כתב: "ואתאמץ לעלות במרכבה בסולם אשר הקים לנו הרב המורה", ובעל הלבושים, בהקדמתו הכוללת, מתאר פירושו למו"נ: "הספר החכמה המפורסם הוא ספר מורה נבוכים.. אע"פ שיש הרבה פרושים נדפסים עליו מ"מ הספתי בהם מעט לפי צורך המעיין התורני.. **לחושקים ליכנס לפרדס ולעלות בסולם**". הרמ"א בתורת העולה נמשך אחרי המו"נ, ועי' גם בתשובתו סי' ה', ובספרו מחיר יין על פסוק איש יהודי ובתורה"ע ח"א פ"י, שנמשך אחריו בפ"י המרכבה ג"כ. וראה נא בתשובתו סי' ז': "**בספרי חכמינו ז"ל אשר מימיהם אנו שוחים ובפרט הרב הגדול הרמב"ם ז"ל לא עלה על שום דעת לאסור כי בודאי אין לחוש בספריו לשום דעה בטלה כמו שהעיד עליו בעל בחינת עולם באמרו סוף דבר לבי יאמין במה שהאמין סוף הגאונים בזמן וראשון במעלה הרמב"ם ז"ל. ועי' נו"ב תנינא א"ח קז: מה ששאל מהי שכינה אמניא מילתא אשר ראיתי בדברי הרב המורה כו' ואני לוקח מתוך דברי רבינו הגדול.**

נעשית בהסתר, מה רחם שמכניסין בו בחשאי, וגם הענן הן הגשמי והן הרוחני ענינו הסתר דבר⁴ (וספר האצילות נקרא ספרא דצניעותא), וענן הכבוד היה מסתיר את אהל מועד בכל עת ההתגלות, בכדי שלא ייראה. ואף בקטורת נאמר "ונתן את הקטרת על האש לפני ה', וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות" (ויקרא טז יג), הרי מפורש שחלק מענינה הוא ליצור ענן שיסתיר את מקום התגלות השכינה. ומרע"ה זכה שתהיה ההתגלות אליו נסית ותמיד היה עמוד הענן יורד ומסתיר, אבל לדורות נצטווה הכהן עצמו להביא עמו את הענן, ולא ימות בראותו זיו השכינה. דא רזא דצניעותא.

ולכן על הקשת נאמר "זאת אות הברית", כמילה שהיא אות וברית, וגם הקטורת ברית כרותה לה שמסירה מגפה, וברובד החיצוני יש

אלא שכל זה אינו אלא רובד אחד, ועליו אפשר להוסיף עוד ע"פ חכמת הקבלה. וראה מטפחת ספרים פ"י: מה שחשב הר"מ חכמת הטבע למעשה בראשית ודאי שחכמת הטבע במדרגת הפשט תוכל להיקרא מעשה בראשית וחכמת הטבע של אנשי העולם היא מלבוש העב הגס למעשה בראשית (אולם עי' ר"ן בדרשות דרשה א: "מעשה בראשית הוא חכמת הטבע ללא ספק"). ובלחם שמים חגיגה רפ"ב כ' "אמנם מ"ש הרמב"ם זהו מעשה מרכבה".

וע"ע לרמ"א בתורת העולה ח"ב פ"ג אחר שהביא ד' הרקאנטי דחה דברי המורה וכתב: "שנאת קצת מקובלים לבעלי החקירה קלקלה השורה עד שזה הביא אותן לירי טעות ברעת חכמי החקירה אשר הלכו אחר הפי' בס' המו"נ והנמשכים אחריו ולכן כתבו מה שכתבו והאריכו בדברים ע"ז בטענות ותשובות ולכן כ' ג"כ זה החכם מה שכתב ולא ידע כי בנפשו דבר".

⁴ וכ' בספר חרדים בשם שושן סודות בשם הרמ"ה שאסור להסתכל בלבנה, וכ"כ בהגהות יש נוחלין שאין להסתכל בה כמו בקשת. ויל"פ משום שגם הלבנה היא התחדשות השפע, ולכן נקראת בהופעתה מולד, והמולד מטבעו מוסתר וק' לראותו, וצורתה אז ג"כ כמו הקשת. ומולד המזלות הוא שפע שע"י המזל, שהוא דבר נפרד מהשפע הרוחני שע"י הליכה בדרכי ה'. (וכן חשבינו עיכוב המולד כעיכור, והמשילו העדות על הלבנה קודם המולד, לעדות על אשה שכריסה בין שיניה).

וגם איסור הסתכלות בכהנים על הדוכן בבהמ"ק, הוא ג"כ משום שהשפע הרוחני עובר דרך ברכתם. ויש בכל זה גם לימוד מוסרי, שהברכה אינה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, והאדם צריך להתרחק מלהתנהג כאילו הוא שולט בשפע הבא לעולם, (והרבה מה' פור' תלויים בענין מוסרי גדול זה), אלא להיפך, צריך לחיות בהרגשה שגם אם נראה לו שהוא יכול לחנן את הדברים, זה גבוה ממנו ומתפקידו, וג"ז בכלל תמים תהיה ו"אין לך אלא מה שנצטוית". ולכן על הפרת ההנהגה הזו קבעו חכמים ענשי גוף שאבריו כהים ובניו נפגמים, שאלו מן הדברים שאינם בשליטת האדם.

בה גם את הענין הנ"ל, שאם ה' חפץ להתגלות ולהסיר את המגפה, יכול הדבר להיעשות רק ע"י הענן המסתיר.

והקשת ענינה התגלות, כמו מפתח של גשמים שאינו נמסר לילוד אשה, ועד זמננו א"א לדעת ולהבין איך מתנהלים הגשמים ואימתי ייעצרו ולהיפך, וכן מפתח של חיה יכול להיפתח פתאום אחרי שכמה שנים לא נודע איך השתנה, וגם כך תכונת אבר ההולדה עצמו שקראוהו קשת, והרי על זה אמרו שקשתו ננערת, דהיינו שכשנענש אינו יכול להתקשות. וכך גם השפע הרוחני ומפתחותיו נעלמים מבנ"א, ואין אנו יודעים אלא מה שגילו לנו חכמים בזה.

על כן באמת ביטול והפרת העמעום וההסתרה של פעולות הריבוי הוא ענין אחד שהזהירו עליו חכמים, וגם תוצאותיו אחדות, כי המסתכל בקשת ענינו כהות, ובסנה' שם אמרו שהמסתכל בערוה קשתו ננערת, ולכן סמכוהו לקשת, כי התכוונו גם על הקשת כפשוטו, אבל באופן שמתבונן ומגשים ומערבב בין הריבוי הגשמי של הגשם המפרה את האדמה, ובין הריבוי הרוחני המשתלשל מספירות של מעלה. שזה חטא האלילות שעבדו לפריון, והוא כמגשים ורואה בקשת הגשמית את האלהות. והיפך הציווי דתמים תהיה, כי כל שמנסה להתערב ולחשוף פעולת הריבוי והשפע, פוגם ועוצר השפע. והרי עריות וע"ז היו דבר אחר אצל אותם העמים שעבדו לפריון, ובראשם הכנענים.⁵

⁵ ויש לציין דבר מענין, שהקשת במקורה היא כלי נשק כנעני (ובתורה מיוחסת לישמעאל), ואינה נזכרת בשום מלחמה ממלחמות יהושע ושופטים, כי לא היתה ביד בני ישראל. בני בנימין קולעים באבן אל השערה (שופטים כ טז) ודוד קולע בחלוקי אבנים (ש"א יז). לפלשתים בימי שאול יש קשתים (ש"א לא ג, וכך נצחוהו ע"י שפגעו בו בחצים, וליהונתן כבר היתה קשת, ש"א יח ד, אבל לשאול היתה רק חרב, ואחרי מות שאול אמר דוד שצריכים ללמד גם את בני ישראל מלחמת קשת, כדפרש"י ש"ב א' יח'), אבל בישראל לא מצאנום עד אז. וכשהיו האבות בארץ כנען, עכ"פ בימי יעקב מוזכרת הקשת, אבל כשירדו למצרים וגם כשכבשו את הארץ הרבה דורות לא השתמשו בקשת וגם לא בסוס, שלא היו אלו כלי מלחמה ישראלים. וגם ענין המלחמה בקשת שהיורה מסתיר עצמו וע"ז יורה ונוצח, להבדיל מן החרב שממציא עצמו למלחמה בכחו. ולכן נקראת 'קשת רמיה' (לפי רד"ק תהלים עח נז).

והמסתכל בקשת מעיר קשתו שלא לצורך, כמו הצופה במרכבה ואינו ראוי לזה שמעיר השפע שלא לצורך. וזה נולד מגילוי מה שצריך להסתיר. והעיון במרכבה שלא כדת גם הוא מביא לכפירה ולפריצות גם יחד, כמו שנראה פעמים רבות, בכת ש"ץ, וגם בכתות בזמננו.

ולכן מה שאמרו חכמים 'לא נראתה הקשת בימיו', הכוונה לכלל הענין, והיטיב לפרש הכלי יקר (בראשית ט) שבכל דור ודור רבים ע"ה שאינם חסים על כבוד קונם ומסתכלים בקשת, ובימי הצדיקים האלו היו זוכים ומוזכים את בני דורם (רמז למה שאמר רשב"י שיכול לפטור העולם מן הדין), ולא היו מסתכלים בקשת. והוא בכל שלשת הרבדים האלו, שלא הגשימו וחשפו את הגשמיות, אלא בלתי אין עיניהם כי אם אל הרוחניות.

ועוד אתנו לבאר דברי רבינו הרמב"ן בספרו האמונה והבטחון פט"ז:

"עוז רמז לתורה שזעל פה, שהיא עוזה ועטרה שלה ולא ניתנה ליכתב, רמז לזה שאמר הכתוב כל כבודה בת מלך פנימה, כלומר נסתרה ונעלמה מעין. וכבר אמרו שאסור להסתכל בקשת, הוא מראה דמות כבוד ה', והוא מקום הליץ. כך קבלתי בשם החסיד ר' יחזק בן הרב הגדול ר' אברהם ז"ל. ולפי דבריו ראיה גדולה לזה מה שאמרו ליץ מכפר על עזות פנים, כתיב הכא והיה על מצחו תמיד, וכתיב התם ומלח אשה זונה היה לך וכמה נאה וראוי לפתח בו קדש לה', וראוי הוא להיות של זהב משום שאמר ממשבטות זהב לזושה".

בהמשך מוצאים אנו קשת בישראל, אבל עדיין מתוארת היא ע"י הנביאים כאופי של עמים נכרים (ישעיה כא יז, סו יט, ירמיה מו ט. ואסף בתהלים עח ט מתלונן על כך שבני אפרים למדו קשת).

ודבריו כחידה סתומה למעיין, מה ענין קשת אצל ציץ ואצל בל מלך. אבל לפי המבואר, שענין הקשת הוא שהריבוי הנכון לפי איך שסידר הבורא את עולמו, הוא בהסתר. הרי שייך הדבר גם לחלק שבתורה שהוא בעל פה, ולא ניתן להיכתב ולהתפרש, ודומה בזה לכבוד וצניעות האשה שלא ניתן להיחשף, ואף לגילוי השכינה המוליד את השפע בעולם. וכשהנביאים רואים מראה דמות כבוד ה', רואים כמו צורת אדם⁶, והריבוי הרוחני הוא דרך החכמה, ולכן הספירות הם גם חכמה בינה וכו', וכשרואים דמות הרי מקום הציץ שבה, שהוא ג"כ מקום תפלין כנגד המוח (שהתורה קראתו בין העיניים, דבר שמהרהרים וחושבים בו), נראה כקשת בענן⁷, וכעין שכי' התורי"ד שהקשת עצמו הוא דבר שאינו מושג, וגם זה מכוסה ומוסתר בענן, ומשם תיוולד החכמה. ולכן מקשרו לענין מצח שמרמוז על עזות, כי המעיז פניו זוקף ראשו, והעניו וצנוע משפיל ראשו. ולכן המצח הוא מקום האות, התפילין הם אות שבמצח, וביחזקאל ט ד: והתוית תו על מצחות האנשים. וכמו שהקשת שהיא אות תלויה בשמים במקום גבוה ונראה לכל, כך האות נתלה

⁶ ע"ז אמרו חכמים "גדול כחן של נביאים שמדמים צורה ליוצרה" (ב"ר כו א), שרואים בנפשם דמות וצורה גשמיות, ומבינים ממנה את דבר היוצר המופשט (ראה: מו"נ ח"א פמ"ט; תורת העולה להרמ"א, ח"א פי"ד; עקדת יצחק שער עו. וראה במדב"ר יט ד: "שמדמין דמות גבורה של מעלה לצורת אדם").

⁷ ויש בזה גם קשר ברובד החיצוני, שהזהב מחזיר אור ובוהק ונראה כקשת, וכמו שאמרו על נברשת של זהב שעשתה הילני, "בשעה שהחמה זורחת ניצוצות יוצאים ממנה" (יומא לז:). ולכן דימה בן סירא (ואחריו הפייט) את הכהן הגדול בצאתו מבית קדש הקדשים כדמות הקשת בתוך הענן. כיון שהיה בקה"ק, נשאר כביכול גם עליו זיו שכינה לאותו היום.

ועי' בסודי רזיא (להרוקח) ח"א אות ז', שמתאר את מטטרון: "וכתר קדושות על ראשו ששם המפורש חקוק בו, שממנו בריקים יוצאים, וקשת שכינה בין כתפיו", הרי מבדיל בין המקום ששם המפורש חקוק בו דהיינו ציץ, ובין הקשת שבין כתפיו, וכנר' סמך שהקשת בענן מקום שכינה, ובבנימין כתיב בין כתפיו שכן, דאתי מזרעא דיוסף שהשיב קשתו.

אבל נראה ודולא חד, דבין כתפיו הוא במקום לתאר פרצוף, דאל תי מדמינוי וכו', ואף שיש בחינה שונה לעל ראשו ולבין כתפיו, הכוונה לענין אמצע הגוף, והוא האמור בס' יצירה שברית המעור וברית הלשון מכוונים יחד, והכוונה שהם באמצע הגוף, ולכן מדגיש 'בין כתפיו'. וכמו שתפלין נקראים בין העיניים. ועי' ריקנטי שכי': אות הברית הוא יסוד עולם הנקרא אות ונקרא ברית כאשר נבאר. ואני הוא הנותן את קשתי נתתי בענן וגו', סוד הקשת נורא מאד, ולשונו מלשון קושי, והוא רמז לכבוד של מעלה".

במצח האדם או הדמות. ומה שכתב שראוי להיות של זהב, כי זההב סגור, מפני חשיבותו, וכמו שמביא משבצות זהב לבושה, שנסמך בפסוק לכבודת בת מלך.

וכבר מבוארים כל הדברים בדרשת רבי מאיר לברכת יעקב ליוסף, שכך אמר יעקב: "וימררוהו ורבו וישטמהו בעלי חצים, ותשב באיתן קשתו, ויפזו זרועי ידיו, מידי אביר יעקב", ודרש: ששבה קשתו לאיתנו כשעמד על יצרו במעשה של אשת אדונו.

ולא ראיתי להפשטנים שביארו פשט הכתוב באופן המובן. והנה יעקב בברכותיו שם מדבר בעיקר על כחם הצבאי של האחים, כי לכך עמדו לכבוש את ארץ כנען, (על שמעון ולוי דיבר שהריגתם חמס, אבל על יהודה אמר ידך בעורף אויבך, ודן נשך עקבי סוס ויפול רכבו, וגד גדוד יגודנו, ובנימין זאב יטרף ויחלק שלל). ונראה בעיני שכך הוא אומר: ששונאיו ומריביו רבו, והיו הם בעלי חצים, שהיה בכחם לירות, אבל בטרם הספיקו לעשות דבר, כבר השיבה⁸ קשתו בכח איתנים, וזרועותיו רצו הלוך ושוב על הקשת בכח עצום (כי ויפזו דומה לויפזו, כי מרוב עוצם החזרת היריות נראו ידיו כרוקדות ומפזזות), וכל זאת מידי אביר יעקב, כי עצום כחו ככח אביו יעקב שהיה גדול בגבורה כנודע.

ואת זה דרש ר"מ לענין מלחמת היצר, שענין הריבוי ג"כ כקשת כנזכר לעיל, שנמתח ואז יורה כחץ. וגם בקשת כחה בנוי על חוזק הקשת (ולכן קשת חזקה מאד תיקרא "קשת נחושה", איוב כ כד, שככל שהקשת אינה גמישה, הלחץ על המיתר גדול יותר). אלא שקשת המלחמה היא היפך מקשת ההולדה, ואיוב מא' כ' מכנה בנעימה גם את החץ "בן קשת". אבל הבן הזה בן מות הוא ולא בן חיים. וכשיעקב אמר "ותשב באיתן קשתו" אמנם דיבר כמובן על קשת מלחמתו, אבל נכלל בה כל תכונתו וכל עומק המושגים האלו.

⁸מנוקד "יְתָשֵׁב" והטייה זו משמשת לשתי לשונות.

ששולט על קשתו, ואינו נכנע לרירה השלילית שמוות בחובה, אלא יודע להשיב את הקשת.

וגם אות הקשת והברית שנקבע אחר המבול, הוא ההבדל בין החץ השלילי לחיובי, וכדרך גיבורים הכורתים ברית שאינם אוחזים את הקשת באיום, אלא תולים אותה במהופך. כך הניח ה' את הקשת, לומר שלא יירה מבול עוד באדם, אלא להיפך יורה גשמי ברכה ונדבה. ועדיין הגשם הוא שבט אפו של ה' לפי הנהגת בני האדם.

ובכל זה יובן מאמר ר' יאשיה:

אמר רבי טבי אמר רבי יאשיה מאי דכתיב (משלי ל') שאול ועצר רחם ארץ לא שבעה מים וכי מה ענין שאול אצל רחם אלא לומר לך מה רחם מכניס ומוציא אף שאול מכניס ומוציא והלא דברים קל וחומר ומה רחם שמכניסין בו בחשאי מוציאיין ממנו בקולי קולות שאול שמכניסין בו בקולות אינו דין שמוציאיין ממנו בקולי קולות מיכן תשובה לאומריין אין תחיית המתים מן התורה (ברכות טו:)

שאינו לו הבנה, איזה מין ק"ו הוא להוכיח שיש תחיית המתים?

והנה על המקרא דמשלי כבר תמה הגר"א בביאורו למשלי, וכתב: "ולכאורה מאי תמיה זה דקחשיב ג' דברים אשר לא תשבענה כו'". והנה הכתוב הזה כלשון הסתום, והמפרשים פותרים אותו זה בכה וזה בכה, שכך אמר החכם:

"לעלוקה שתי בנות הב הב, שלוש הנה לא תשבענה ארבע לא אמרו הון: שאול, ועצר רחם, ארץ לא שבעה מים, ואש לא אמרה הון", (משלי ל' טו טז).

ועיקר הוראת דבריו הוא: שלש הנה לא תשבענה, והוספתו ארבע לא אמרו הון - מוסיף עוד אחת על השלש אשר היא כעין הראשונות. ולכן גם פתח בשתיים, הן שתי בנות העלוקה, ועיקר ענין העלוקה הוא כפשוטו כמ"ש רש"י,⁹ כי טבע העלוקה למצוץ ולהיטפל, ולכן המליצה עליה כי בנותיה הם "הב" ושוב "הב", ובזה רומז לכל הטפילים והמנצלים שבעולם. ושלש הנה לא תשבענה הם באמת שלש יסודות גדולים: כח המוות אינו שבע, כי סוף כולם לשאול. וכח החיים אינו שבע ותמיד תמיד הרחם אינו נעצר מלהוליד, וכן חיות הארץ הבאה מן המים מתחדש, וזה ענין מחזור המים (שהתפלא ממנו החכם במקום אחר ואמר: כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא). ובלי ספק אלו שלשת המחזורים החשובים ביותר בעולם.¹⁰

ובשלתם נמצאת הקשת, הקשת היא בענן המפרה את העולם במים, הקשת היא כח ההולדה, והיא גם הכח הממית. וכל אלו לא ישבעו, ולכן הורו חכמים להיות מרעיבו שבע, ולא לכסות ולהשביע עצמו להיכנס לכבשי דרחמנא ולכבשי הגשמיות, אלא ע"י שמרעיב עצמו כהלכה, ותמים יהיה, יבא השפע כפי צרכו.

⁹ מה שפירש אבן עזרא לעלוקה כענין העקולים והעוותים שעושים וכו' לא ידענא למה לא הלך אחר לשון חכמים ע"ז יב' שהזכירו היצור הנקרא עלוקה. והמצודות אומר דימה בור הקבר לעלוקה, הוא ע"ד המדרש שהביא רש"י, ואין זה אלא דימוי של המדרש, אבל אין הוא הכוונה הראשונה בפסוק, וגם כל המשך דבריו כן דרוש. הגר"א מכניס כאן ענין ד' יסודות כי שאול הוא בור והוא עפר, עוצר רחם הוא רוח, מים, ואש. אבל לא ביאר רבינו למה חלקום לג' וד' ? ולדברינו הג' הוא העיקר והב' והד' אינו אלא להשלימו מצדדיו.

והמלבי"ם כ' "עלוקה הוא שם פילוסוף א' שהיה שמו עלוקה, ור"ל לשטת עלוקה, או שקורא את החומר ההיולי הזה בשם עלוקה וכו'", ע"ש בהמשך פירושו. ולפי הידוע לנו אין כ"ז מובן.

¹⁰ ויש קשר רעיוני גם לעלוקה, שהיא סמל של מחזור החיים, שיונקת את חייה מיצור אחר, אבל באופן שלילי, כי מחזור חיים אינו יכול להיות רק ע"י האומרים הב הב, וצריכים שיהיו גם נותנים וגם מקבלים.

ודברי המפרשים לא התירו כל הספקות בזה¹¹, ומדברי הגר"א שם נלמד מוצא דבר להבין דרשת חז"ל, שיש לתמוה על החכם, למה לא הסמיך השאל אל ארץ לא תשבע מים, כי שניהם ענינם תחתיות הארץ? אלא להקיש השאל אל הרחם, כי האדמה היא אמו של האדם, שנקרא על שמה כי מעפר הוא ואל עפר ישוב, והגשמים הם רביעתה. ובזה הוא על דרך חכמינו, כי אין השאל רק סמל למות, והרחם סמל לחיים, אלא השאל הוא שהאדמה היא היא הלוקחת ומאכלת הגופות, והרחם הוא ההוצאה מחדש של כח החיים ע"י יניקה ממאכלי האדמה, והמקשר בין הכחות האלו הם המים מהם לא שבעה הארץ. מחזור המים כמחזור החיים. ולכן מדובר כאן על הקשר בין אלו השלשה, ושכל לידה היא מתוך אמא אדמה והיא כעין תחיה של המתים מימי קדם. ועשה חשבון מי שעשה כי לפי חכמת הסטטיסטיקה, יש בכל אחד מאתנו אטום אחד שהיה בגופו של אחד מאבותינו בימי אברהם יצחק ויעקב.

וכמה נכונים דבריהם "מה רחם מכניס ומוציא, אף שאול מכניס ומוציא", כי זה היסוד של תחית המתים, כי הגוף הנפסד אינו אלא צורה של קוד גנטי גשמי וקוד נפשי רוחני, וביד שלשת הכחות המחיים שאינם שבעים לעולם (המפתחות שלא נמסרו לבני אדם, תענית ג.) להגיע לתחית המתים כשיעלה רצון מלפניו יתברך, כך

¹¹ דברי המצודות אין להם מובן לכאורה, כי מה טעם לדבר על זה שיש הרבה עצורי רחם, וכמוהם יש עוד בלי סוף ענינים בלתי שבעים. והאבן עזרא לא קאמר ליה אלא דרך פירוש שמפרש הכל לקללות ובלהות לדור תהפוכות, שיהיו שלשה קללות אשר לא תשבענה וכו', ולכן מסיים באש הגהינום, אבל אין זה פשט הענין. ומש"כ רש"י עוצר רחם תשמיש, לא ביאר מה ענין העוצר, ואולי עוצר לשון ירשה, כמו שמצינו שורש זה בלשון חכמים כגון מעצרתא וכדו'. אבל דברי הרלב"ג קרובים לפשט מצד ענינם, כי מה שאין האדם שבע תשמיש הוא אינו עיקרי כ"כ בטבע העולם, ולתאוה יבקש נפרד, והרי אמרו מרעיבו שבע. אבל מה שלא ישבע הרחם האנושי להוליד עוד ועוד, הוא מהמחזוריים הראויים לציון בעולם (ועוצר הוא כמו אוצר, שאוחז בתוכו הזרע ומגדלו). והאש אינה אלא נספחת כי טבעה איום ונורא לכלות כל מה שיעמוד מולה ולא אמרה הן לי רב, שלא כמו המים שכחם מגיע מעצמם ולכן מוגבל, האש לוקחת כחה מהנדלק ולכן בלתי מוגבלת. ודומה לכל השאר, כי האש אינה חומר או מציאות כי אם תהליך. (אמנם הרלב"ג עצמו אינו מפרש כן, כי משלב המקרא הזה בתוך דרוש שלו, ולפירושו האש הוא העיקר).

מוגדל

עז

השאול הזו שמכניסים לה בקולי קולות תוציא בקולי קולות את הלזז של כל כח נפשי שהיה אי פעם בעולם וראוי להתחדש, ומן הלזז הזה יוציאו כח הצמיחה וממלכת הרחם, יחד עם כח המים המתחדשים ומצמיחים את העולם כולו, תחית המתים בקולי קולות. אלא שעכשיו נעשה הכל בסתר, וממשיכה השלשלת כטבעה הרגיל, ורק כשיעלה רצון מלפניו אז יתגברו הטבעים האלו בקולי קולות לעשות רצון יוצרם.

ע"כ מן הנדפס ב'לשון חכמים'

הפוך ז"ה והפוך ז"ה